

A close-up photograph of several green leaves. Some leaves have small, round, white spots or droplets on their surface, possibly dew or pollen. The leaves are set against a blurred background of more greenery.

Godišnji izvještaj 2011.

NLB Montenegrobanka

Osnovni finansijski podaci

	2010	2011	rast 2011/2010
Pokazatelji bilansa uspjeha (u mil EUR)			
Neto kamatni prihodi	18.0	21.3	18.8%
Neto nekamatni prihodi	8.4	8.0	-5.7%
Operativni troškovi	13.3	14.4	7.8%
Rezervacije	12.3	14.5	17.9%
Dobit prije oporezivanja	0.7	0.4	-52.4%
Dobit nakon oporezivanja	0.7	0.3	-53.8%
Pokazatelji bilansa stanja (u mil EUR)			
Bilansna suma	523.5	525.7	0.4%
Krediti nebankarskom sektoru	435.5	428.7	-1.6%
Depoziti nebankarskog sektora	367.3	375.5	2.2%
Kapital	38.7	39.0	0.7%
Ključni finansijski pokazatelji			
a) Kvalitet kreditnog portfelja			
Pokrivenost kredita rezervacijama *	4.5%	5.1%	
Krediti (C+D+E)/Ukupni krediti	18.3%	19.8%	
b) Profitabilnost			
Kamatna marža	3.66%	4.28%	
Povrat na kapital/prije oporezivanja (ROE b.t.)	1.99%	0.91%	
Povrat na aktivu/prije oporezivanja (ROA b.t.)	0.14%	0.07%	
Povrat na kapital/poslije oporezivanja (ROE a.t.)	1.75%	0.78%	
Povrat na aktivu/poslije oporezivanja (ROA a.t.)	0.12%	0.06%	
c) Troškovi poslovanja			
Operativni troškovi/prosječna bilansna suma	2.5%	2.8%	
Udio troškova u neto operativnom prihodu (CIR)	50.5%	49.0%	
d) Likvidnost			
Likvidna aktiva/kratkoročna pasiva	26.3%	32.8%	
Likvidna aktiva/ukupna aktiva	14.2%	16.9%	
e) Ostalo			
Tržišni udio po bilansnoj sumi	17.8%	18.7%	
Pokrivenost kredita sa depozitima (LTD)	120.3%	114.8%	
Adekvatnost kapitala	13.5%	12.7%	

*U pokazatelj uključeni krediti A, B, C i D kategorije. Po lokalnim standardima krediti E kategorije se vode u vanbilansu.

Sadržaj

Izjava Glavnog izvršnog direktora 4

Uvod 7

Najznačajniji događaji u 2011. 8

Makroekonomski kretanja u 2011. 11

O Banci 17

Predstavljanje 18

Strategija 20

Korporativno upravljanje 22

Interna revizija 26

Ključni događaji 28

Analiza poslovanja 31

Finansijski rezultati 32

Poslovna aktivnost Retail 37

Poslovna aktivnost Corporate 43

Finansijska tržišta 47

Platni promet 49

Informaciona tehnologija 51

Društvena odgovornost 53

Upravljanje kadrovima 54

Društvo i okolina 56

Izvještaj nezavisnog revizora u skraćenom obliku 59

Izjava Glavnog izvršnog direktora

U 2011. godini bankarski sektor se suočavao sa nepovoljnim ekonomskim okruženjem i otežanim uslovima poslovanja, što je posebno dolazilo do izražaja u dijelu porasta kreditnog rizika i otežanoj naplati potraživanja. Ipak, zahvaljujući novoj strategiji i poslovnom fokusu na razvoj poslovanja sa stanovništвom, kao i finansiranju segmenta malog i srednjeg preduzetništva, NLB Montenengrobanka je u 2011. godini ostvarila dobre poslovne rezultate i, sa udjelom od 21%, učvrstila svoju poziciju u samom vrhu bankarskog sektora Crne Gore. Banka je nastavila i sa razvojem proizvoda i usluga i, najvećim dijelom, ostvarila postavljene ciljeve poslovnih segmenta.

Posljedice nestabilnog poslovnog okruženja vidljive su u rezultatima cjelokupnog bankarskog sektora, koji karakteriše dalje smanjenje bilansne sume, rast rezervisanja za slabe plasmane, neprofitabilno poslovanje. Polazeći od navedenih kretanja, mogu da konstatujem da je Banka u 2011. godini poslovala uspješno.

Pored redovnog poslovanja, Banka je nastavila da jača ulogu aktivnog učesnika okruženja u kome djeluje i kome pripada. Sponzorisali smo i donirali razne sportske, kulturne i edukativne aktivnosti. Pored brojnih promotivnih, sponzorskih i donatorskih aktivnosti, nismo zanemarili ni humanost i brigu za okolinu, koja je posebno bila potrebna za vrijeme katastrofalnih snježnih neprilika koje su zadesile Crnu Goru. Banka je pružila podršku, kako sa novčanim donacijama, tako i sa akcijom dobrovoljnog davanja krvi.

Pred nama je još jedna teška godina, koja će donijeti nove izazove i prilike. Na rezultat će, u 2012. godini, da utiče, prije svega, visok obim predviđenih novih rezervisanja, a slabija privredna kretanja će se odraziti i na niže prihode. Za poboljšanje kvaliteta portfelja ključno će da bude smanjivanje velikih izloženosti, intenzivno resktrukturiranje plasmana, rješavanje problematičnih plasmana i jačanje naplate. Upravljanje rizicima i likvidnosti biće još strožije. Jedan od najzahtjevnih zadataka biće smanjenje troškova, tako da će rukovodstvo Banke veliku pažnju da posveti upravljanju troškovima, kroz permanentne analize neophodnosti troškova i definisanje optimalnih troškova odvijanja procesa.

U crnogorskem makro okruženju prisutna je privredna nestabilnost, ali nazire se optimizam globalnih trendova. U tim okvirima, definisani su ciljevi Banke za nadolazeći period i predstavljaju, kroz usvojeni plan, veliki izazov za zaposlene. Nastavak poboljšanja ekonomske, a naročito troškovne efikasnosti, kao i jačanje sinergijskih veza unutar NLB Grupe su prepoznatljivi i ambiciozni ciljevi, za koje će se zalagati svi zaposleni u Banci.

Anton Ribnikar
Glavni izvršni direktor

Uvod

Najznačajniji događaji u 2011.

I kvartal

U Crnoj Gori počela je da funkcioniše jedna berza, nakon što su, krajem 2010. godine, dvije berze i tehnički spojene.

Na listi ekonomskih sloboda američke heritidž fondacije, Crna Gora je nazadovala sedam pozicija i zauzela 76. mjesto od ukupno 179 rangiranih zemalja. Crna Gora se tako našla u zoni umjerenog slobodnih zemalja, a njen rezultat slabiji je u odnosu na prošlu godinu zbog većih troškova Vlade.

Britanski Telegraf svrstao je Crnu Goru među četiri destinacije koje bi turisti trebalo da posjeti u ovoj godini, dok je američki Luxury travel magazin uvrstio Crnu Goru među 11 top destinacija za luksuzna putovanja u 2011. godini.

Prva banka objavila je poziv za upis i kupovinu akcija 17. emisije, ukupno vrijednih skoro deset miliona EUR, u cilju povećanja kapitala, nakon čega kompanija, u skladu sa odlukom Centralne banke, može pokrenuti kreditnu aktivnost. Centralna banka je sa Prvom potpisala sporazum, prema kojem će moći da pokrene kreditnu aktivnost nakon dokapitalizacije, što znači da će joj se ukinuti zabrana kreditiranja, uvedena 2008. godine.

Uspješno je realizovan projekat '1000+ stanova', projekat Vlade Crne Gore u partnerstvu sa Razvojnom bankom Savjeta Evrope – CEB i crnogorskim bankama, čiji je glavni cilj omogućavanje građanima Crne Gore da na jednostavan, pravičan i ekonomski isplativ način dođu do sopstvenog stana.

Prema izvještaju Svjetskog ekonomskog foruma, Crna Gora je prema konkurentnosti u industriji turizma i putovanja ostvarila najveći napredak od svih zemalja obuhvaćenih izvještajem. Crna Gora je napredovala 16 mesta i zauzela 36. poziciju od 139 zemalja na listi.

Prema podacima objavljenim na portalu za turizam i putovanja, Travel Daily News, Crna Gora je prva na listi deset najpopularnijih destinacija za kongresni turizam.

Savjet Centralne banke Crne Gore izdao je dozvolu za rad mikrokreditnoj finansijskoj instituciji „Kontakt“ AD Podgorica.

Realizovane su dvije aukcije državnih zapisa, vrijednosti 44 i 10 miliona EUR.

II kvartal

Prema godišnjem izvještaju Svjetskog ekonomskog foruma (WEF), Crna Gora se nalazi na 44. mjestu po konkurentnosti u oblasti informacionih tehnologija. Slovenija je jedina zemlja regiona koja je bolje plasirana od Crne Gore.

Crna Gora je uspješno emitovala državne obveznice u ukupnom iznosu od 180 miliona EUR. Crna Gora se na tržištu obveznica pojavila drugi put, nakon uspješnog debitovanja u septembru 2010. godine. Obveznice su emitovane sa ročnošću od pet godina, kamata je niža u odnosu na prvu emisiju i fiksirana je na 7,25% (u prethodnoj emisiji kamata je iznosila 7,875%), a vodeći aranžeri obveznica su bile renomirane banke JP Morgan i HSBC, dok je pravna kuća iz Londona, Linklaters, obavljala posao pravnog savjetnika u procesu pripreme projekta.

Prema najnovijem izvještaju Euromoney, Crna Gora je treća najrizičnija zemlja u centralnoj i istočnoj Evropi, nakon pada za tri mjesta u odnosu na prethodni kvartal.

Investiciono-razvojni fond, Crnogorska komercijalna, Hypo Alpe Adria i Hipotekarna banka potpisali su ugovor o pokretanju Garancijskog fonda. Investiciono-razvojni fond će davati garancije za kredite malim i srednjim preduzećima i tako motivisati banke da pojačaju kreditnu aktivnost.

Uspješno je realizovana treća aukcija državnih zapisa, vrijednih 3,59 miliona EUR.

III kvartal

Crna Gora se na ovogodišnjoj listi konkurentnosti Svjetskog ekonomskog foruma (WEF) nalazi na 60. poziciji, čime je zabilježila pad za 11 mesta u odnosu na prošlogodišnji izvještaj. Poslije Slovenije, Crna Gora je najkonkurentnija zemlja u regionu.

Realizovana je četvrta aukcija državnih zapisa, vrijednosti 44 miliona EUR.

Makroekonomksa kretanja u 2012.

IV kvartal

Crna Gora je prema novom izještaju Svjetske banke o lakoći poslovanja, Doing biznis 2012 /Doing Business/, ostvarila napredak za deset mesta i našla se na 56. poziciji od ukupno 183 zemlje.

Crna Gora potpisala je u novembru mjesecu sporazum o slobodnoj trgovini sa zemljama članicama Evropskog udruženja slobodne trgovine (EFTA), koji bi trebalo da bude u punoj primjeni od 1. jula 2012. godine.

Njemačka razvojna banka (KfW) potpisala je ugovor o zajmu, vrijednom 13 mil EUR, sa crnogorskom Vladom, čime je nastavila sa pružanjem podrške Crnoj Gori u oblasti energetike i obrazovanja.

Kreditna rejting agencija „Standard and Poor's“, u najnovijem izještaju, potvrdila je Crnoj Gori kreditni rejting za dugoročno i kratkoročno i zaduživanje u stranoj valuti BB/B i rejting za zaduživanje u domaćoj valuti BB+/B. Ocjena za dugoročno zaduživanje u stranoj valuti zadržana je na nivou BB, što je nepromijenjen kreditni rejting u odnosu na prošlu godinu. Takođe, potvrđena je i ocjena Crne Gore za transfere i konvertibilnosti na AAA.

U mjesecu decembru Crna Gora postala je 156. članica Svjetske trgovinske organizacije, a početkom istog mjeseca dobila je uslovni datum početka pregovora o pridruživanju Evropskoj uniji.

Realizovane su tri aukcije aukcije državnih zapisa, ukupne vrijednosti 20,6 miliona EUR.

Državni dug na kraju decembra iznosio je 1,48 miljardi EUR, ili 45,3 odsto bruto domaćeg proizvoda (BDP). Unutrašnji dug iznosio je 419,8 miliona EUR ili 12,8 odsto BDP-a, a spoljni 1,06 miljardi EUR ili 32,5 odsto BDP-a. U odnosu na stanje na kraju 2010. godine, nivo državnog duga na kraju 2011. godine bio je veći 16,75 odsto.

2012.

Međunarodni monetarni fond (MMF) snizio je prognozu rasta crnogorske ekonomije na 0,2 odsto, dok se naredne godine očekuje povećanje od 1,5 odsto. Prema projekcijama Evropske komisije (EK), Crna Gora bi u 2012. godini mogla ostvariti realni rast od 0,9 odsto, dok bi u 2013. rast mogao iznositi 3 odsto.

Realizovane su tri aukcije državnih zapisa, vrijednosti 5,2 miliona, 39,5 miliona i 2,6 miliona EUR respektivno.

Godišnja stopa inflacije u 2011. godini je u porastu i značajno je viša u odnosu na prethodnu. Turizam i građevinarstvo su ostvarili rast u 2011. godini, dok pad bilježe saobraćaj i industrijska proizvodnja.

Kreditna aktivnost je nastavila opadajući trend, kao i aktiva bankarskog sistema. Ohrabruje pozitivan trend štednje građana tokom 2011. godine.

Neto priliv stranih direktnih investicija je i dalje visok, iako niži u odnosu na prethodnu godinu.

Nominalni bruto domaći proizvod (BDP) u 2011. godini je, prema procjenama Ministarstva finansija, porastao između 6,1 odsto, dok bi realni rast crnogorske ekonomije mogao iznositi 2,5 odsto.

Inflacija – Godišnja inflacija, mjerena potrošačkim cijenama, iznosila je 2,8% i viša je za 2,1 p.p. od godišnje inflacije za 2010. godinu. Prosječna stopa inflacije za 2011. godinu iznosila je 3,1%.

Budžet Crne Gore u 2011. godini, ostvario je deficit od 136,9 miliona eura, što predstavlja 4,2% BDP-a (budžetski deficit u 2010. godini iznosio je 84,6 miliona eura ili 2,8% procijenjenog BDP-a).

Turizam – Crnu Goru je u 2011. godini posjetilo 1.373,5 hiljada turista, što predstavlja rast od 8,7% u odnosu na prethodnu godinu. Ostvareno je 8.775,2 hiljada noćenja, što je za 10,2% više nego u prethodnoj godini. Strani turisti su ostvarili 89,1% ukupno realizovanih noćenja.

Pokazatelji makroekonomskih kretanja	2010	2011	promjena %
Ostvareni GDP (u mil EUR)	3,104*	3,273**	
Broj zaposlenih (na kraju godine)	157,679	162,450	3.0%
Broj nezaposlenih (na kraju godine)	32,106	30,552	-4.8%
Inflacija (potrošačke cijene)	0.7%	2.8%	
Prosječna zarada (EUR-bez poreza i doprinosa)	515	484	-6.0%

*Izvor: Monstat

**Izvor: Procjena Ministarstva finansija

Ukupno ostvaren **promet na Montenegroberzi** u 2011. godini iznosio je 58,9 miliona eura. Prosječni mjesecni promet u 2011. godini je bio za 0,3 miliona eura viši od prosječnog mjesecnog prometa ostvarenog u 2010. godini.

Usljed nepovoljnih kretanja u zemljama eurozone, neizvjesnosti na svjetskim finansijskim tržištima i manje zainteresovanost stranih investitora, u Crnoj Gori je zabilježeno smanjenje priliva stranih direktnih investicija. Ukupan priliv **stranih direktnih investicija** u 2011. godini, prema preliminarnim podacima, iznosio je 494,7 miliona eura, dok je istovremeno odliv iznosio 105,6 miliona eura. Rezultat takvih kretanja je ostvareni neto priliv od 389,1 miliona eura. Najveći priliv je ostvaren po osnovu investicija u nekretnine 37,3%, zatim slijede investicije u preduzeća i banke 31,9% i interkompanijski dug 26,8%.

Broj nezaposlenih lica je, u odnosu na decembar 2010. godine, manji za 4,8%. U decembru 2011. u odnosu na isti mjesec prethodne godine, ostvaren je pad bruto i neto plata od po 6%. Prosječna realna **zarada bez poreza i doprinosa** je u 2011. godini zabilježila pad od 2% u odnosu na prosječnu zaradu bez poreza i doprinosa iz prethodne godine.

Ukupna aktiva banaka je na kraju decembra 2011. godine iznosila 2.809,7 miliona eura, što je za 134,3 miliona eura manje u odnosu na kraj 2010. godine ili 4,5%.

Ukupan kapital iznosio je 305,2 miliona eura na kraju decembra 2011. godine, i u odnosu na decembar 2010. godine je manji za 1,8%.

Ukupni depoziti iznosili su 1.817,1 milion eura na kraju decembra 2011. godine i u odnosu na isti mjesec prethodne godine ostvarili su rast od 27,2 miliona eura ili 1,5%. U ročnoj strukturi depozita, dominantno učešće su ostvarili oročeni depoziti, koji su predstavljali 61% ukupnih depozita. Sektorski posmatrano, u ukupnim depozitima i dalje dominiraju depoziti fizičkih lica sa 56,9%.

U bankarskom sektoru Crne Gore, na kraju 2011. godine, poslovalo je 11 banaka.

Aktiva banaka je iznosila 2.809,7 mil EUR i za godinu dana je smanjena za 4,5%.

Krediti su pali za 11,1%, dok su depoziti povećani za 1,5%.

Na kraju decembra 2011. godine **ukupni krediti** banaka iznosili su 1.955,8 miliona eura, što u odnosu na kraj 2010. godine predstavlja pad od 11,1%. Koeficijent krediti/depoziti iznosio je na kraju 2011. godine 1,08 i poboljšan je u odnosu na kraj 2010. godine, kada je iznosio 1,23.

U drugoj polovini 2011. godine zabilježena su pozitivna kretanja u bankarskom sektoru, u dijelu koji se odnosi na „čišćenje“ bilansa i stvaranje zdrave osnove za buduće poslovanje. Udio nekvalitetnih kredita je smanjen sa 21%, koliko je iznosio na 31/12/2010, na 15,3 na 31/12/2011, zbog izmještanja nekvalitetne aktive majkama banaka.

Na kraju decembra, ukupna izdvojena **obavezna rezerva banaka** kod CBCG, iznosila je 170,8 miliona eura. Izdvajanje banaka je u odnosu na kraj prethodne godine povećano za 6,3 miliona eura (3,8%).

Bankarski sistem je u 2011. godini u značajnoj mjeri revitalizovan, solventan i likvidan, uz kontinuirano djelovanje banaka na saniranju nekvalitetnih kredita i iščiščavanju bilansa, ali i dalje je prisutna konzervativna politika kreditiranja.

U ovom trenutku ne postoje direktni rizici koji ugrožavaju finansijsku stabilnost, a ukupan nivo rizika se ocijenjuje kao umjeren. Ipak, kretanja na globalnom nivou, posebno na nivou EU, zahtijevaju povećan stepen opreznosti.

Kao ključni rizik za bankarski sistem javljaju se rizici matičnih banaka na domicilnom tržištu.

Tokom 2011. godine Centralna banka Crne Gore je donijela set novih odluka kojima se reguliše korišćenje instrumenata monetarne politike u domenu kreditnih poslova, operacija na otvorenom tržištu i kreditora u krajnjoj instanci. Na ovaj način, proširene su mogućnosti djelovanja Centralne banke u skladu sa postavljenim ciljevima, Ustavom i Zakonom o CBCG.

Odlukom o operacijama na otvorenom tržištu je definisano korišćenje ovog instrumenata monetarne politike na način da CBCG od banaka kupuje i prodaje hartije od vrijednosti koje je emitovala država Crna Gora, države članice Evropske unije i međunarodne finansijske institucije ili druge hartije od vrijednosti sa primarnim ciljem regulisanja likvidnosti bankarskog sistema.

Redovne potrebe za likvidnošću banaka, Centralna banka je definisala Odlukom o bližim uslovima za davanje kredita bankama za održavanje likvidnosti. Ovom odlukom Centralna banka daje mogućnost bankama premoščavanja kratkoročne potrebe za likvidnošću nastale u redovnom poslovanju i na taj način djeluje na stabilnost bankarskog, a samim tim i finansijskog sistema.

Odlukom o odobravanju finansijske pomoći u krajnoj instanci predviđena je mogućnost kreditne podrške bankama i finansijskim institucijama, na period od najduže 180 dana, radi sprječavanja ugrožavanja stabilnosti i sigurnosti bankarskog sistema, ukoliko finansijska institucija ne može obezbijediti sredstva iz drugih izvora.

Izmijenjena je i politika obavezne rezerve sa fokusa obezbjeđivanja likvidnosti bankarskom sektorom na poboljšanje ročne usklađenosti izvora i plasmana banaka. Sa ovom promjenom, CBCG nastoji da poboljša ročnu strukturu depozita u korist oročenih depozita, na duži period kako bi se bankama smanjile potencijalne ranjivosti u poslovanju.

U julu 2011. godine usvojena je nova Odluka o adekvatnosti kapitala. Ova odluka predstavlja jedan od ključnih regulatornih akata kojima se uređuje poslovanje banaka. Odluka je u svemu usaglašena sa međunarodno priznatim standardima bankarskog poslovanja i propisuje elemente i način izračunavanja sopstvenih sredstava banke, metodologije za izračunavanje potrebnog kapitala banke za kreditni rizik, rizik izmirenja, rizik druge ugovorne strane, tržišne rizike i operativni rizik, kao i način izračunavanja koeficijenta solventnosti. Bitno je istaći da ovom odlukom bankarska regulativa u Crnoj Gori u cijelosti implementira standarde bazelskih principa koji predstavljaju regulatornu osnovu evropskih direktiva kojima se uređuje bankarsko poslovanje i predstavlja izuzetno značajan iskorak u pravcu pune harmonizacije zakonodavnog okvira iz ove oblasti sa evropskim zakonodavnim okvirom.

O Banci

Predstavljanje	18
Strategija	20
Korporativno upravljanje	22
Interna revizija	26
Ključni događaji	28

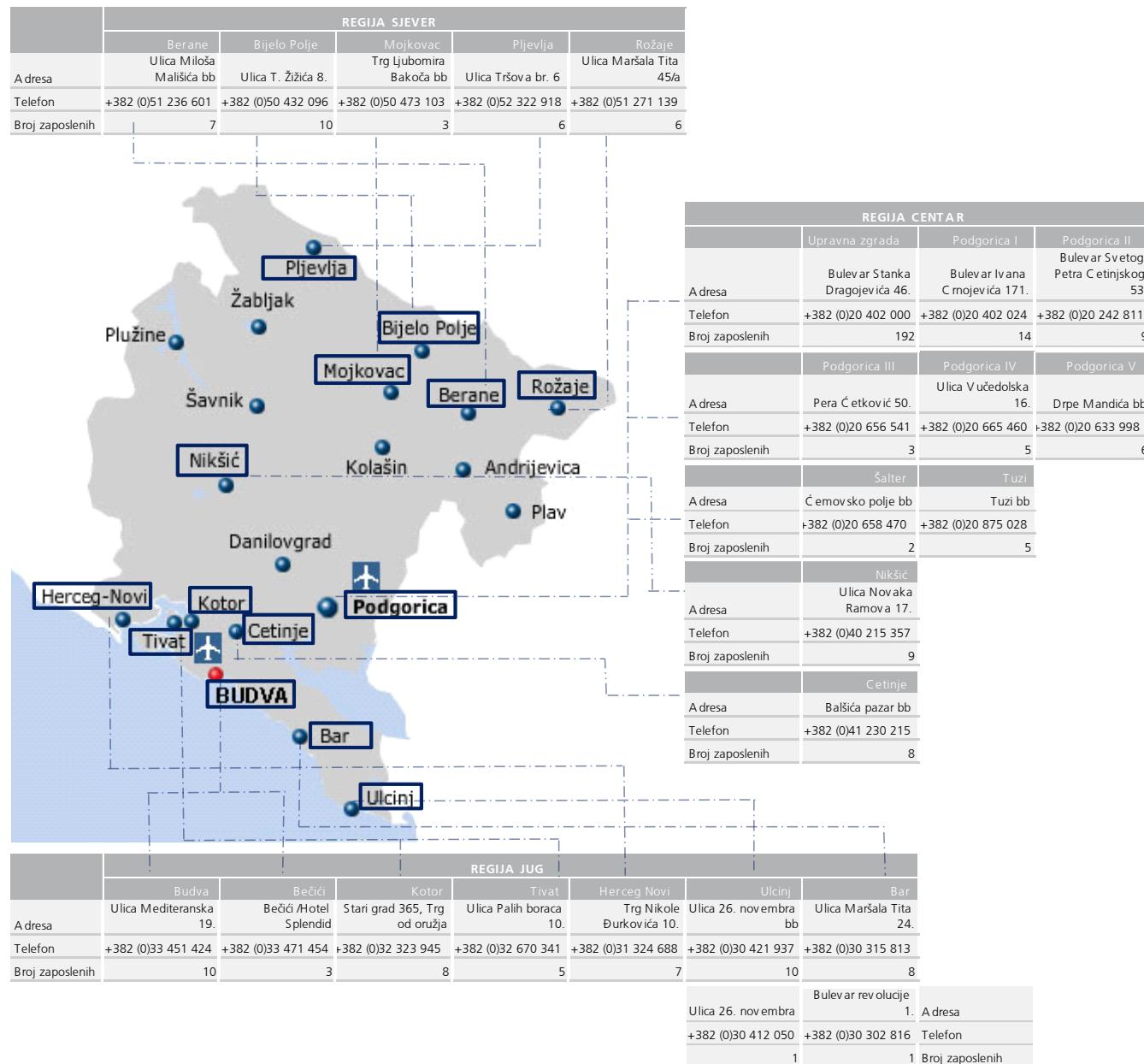
Predstavljanje

NLB Montenegrobanka je članica NLB Grupe, najveće slovenačke finansijske grupacije, koju čini 47 članica, u 13 zemalja i na 14 tržišta. NLB spada u 5 najsigurnijih banaka u Istočnoj i Centralnoj Evropi (Global Finance, oktobar 2010), a uvrštena je među 15 vodećih banaka u Srednoj i Istočnoj Evropi (The Banker, jul 2010.).

Finansijski časopis Global Finance je za The Best Domestic Bank Awards izabrao NLB kao najbolju banku u Sloveniji već četrnaestu godinu zaredom, kao i za najbolju banku u Sloveniji na području trgovanja devizama osmi put zaredom.

NLB Montenegrobanka je tokom 2011. postala lider na tržištu Crne Gore u kreditnoj podršci privredi i građanima. Prisutna je u 14 crnogorskih gradova, kroz mrežu od 19 filijala i 4 šaltera.

Pregled 1.
Mreža NLB Montenegrobanke

Strategija

Vrijednosti, vizija i misija

Vrijednosti na kojima se zasnivaju vizija i misija NLB Montenegrobanke su sigurnost, pouzdanost, usmjerenost ka klijentima, kvalitet ponude, profesionalnost u radu, proaktivno djelovanje i usmjerenost ka dostizanju rezultata kroz efikasnost i ekonomičnost aktivnosti Banke.

Vizija Banke u narednom periodu je da ostane jedna od vodećih finansijskih institucija na tržištu Crne Gore i da zadrži vodeću poziciju u kreiranju finansijsko - bankarskih standarda.

Banka će biti prepoznata kao dugoročan partner klijentima, kroz konstantno podizanje nivoa kvaliteta usluga i savremenu ponudu novih proizvoda.

Strateški ciljevi

NLB Montenegrobanka je univerzalna bankarska institucija, koja djeluje na tržištu Crne Gore.

Strateško tržište Banke je Crna Gora, gdje Banka ostvaruje sve svoje prihode. Strateški cilj je zadržavanje liderске pozicije na tržištu Crne Gore.

NLB Montenegrobanka je provajder univerzalnih bankarskih usluga.

Banka je univerzalna bankarska institucija, koja nudi bankarske usluge sektoru stanovništva, sektoru malih i srednjih preduzeća i sektoru velikih preduzeća.

Jedno od osnovnih strateških opredjeljenja Banke je liderска pozicija u segmentu Retail-a, kroz podršku i finansiranje razvoja malih i srednjih preduzeća (Banka kao nosilac privrednog razvoja Crne Gore) i nastavak podrške sektoru stanovništva (kroz praćenje tržišta, održavanje adekvatnog LTD odnosa).

U dijelu poslovanja sa velikim preduzećima, Banka će nastaviti saradnju sa postojećom klijentskom bazom, uz postizanje optimalnije strukture sa aspekta diverzifikacije portfelja po granskoj strukturi.

Aktivnosti za realizaciju strateških ciljeva

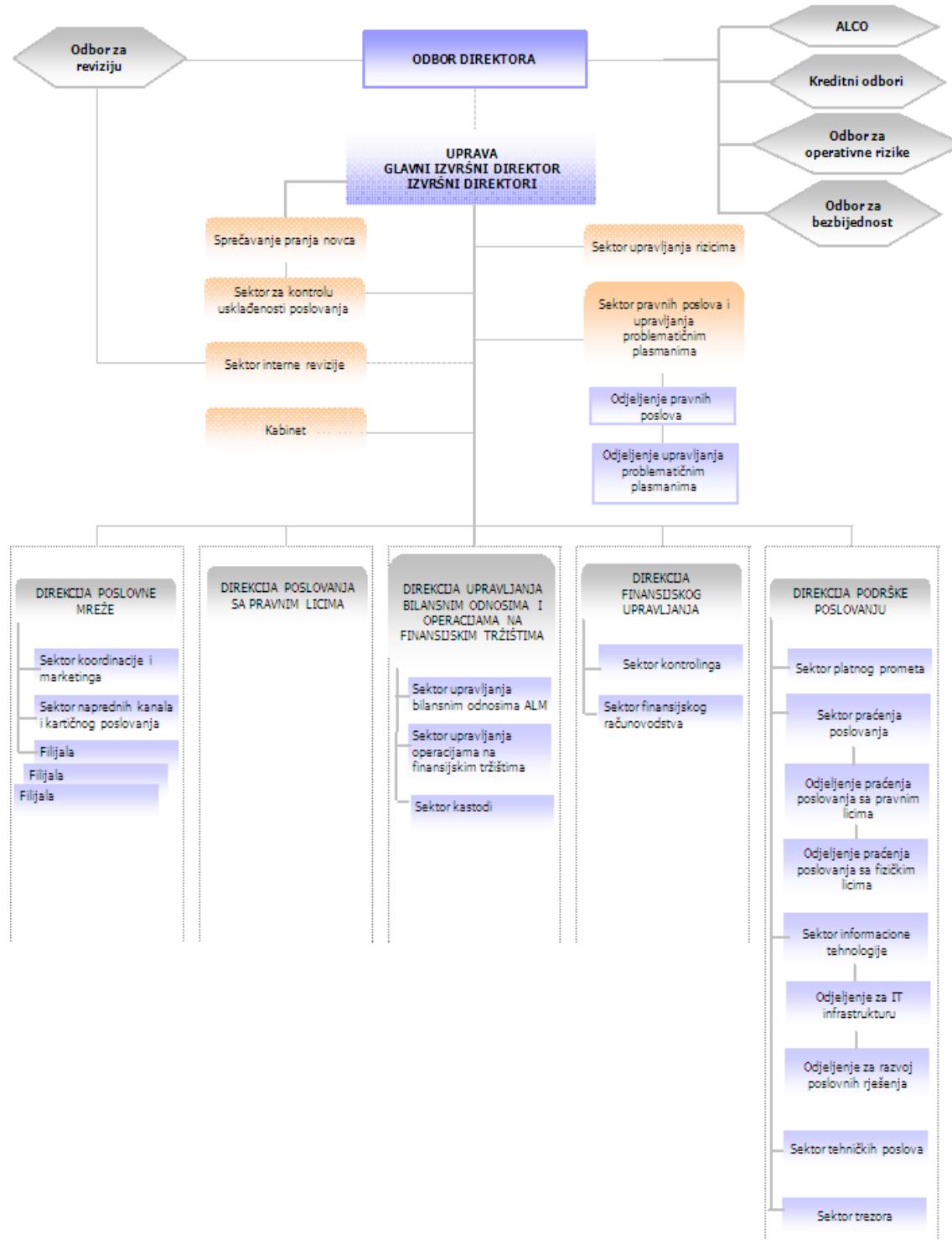
Da bi se realizovali strateški ciljevi u narednom periodu treba sprovesti:

- **kratkoročne aktivnosti** – održavanje adekvatnosti kapitala iznad 12%, upravljanje problematičnim plasmanima i upravljanje ljudskim resursima;
- **srednjoročne aktivnosti** – kojima će se poboljšati sposobnost generisanja prihoda (fokus na cjelokupan tretman klijenta, segmentacija proizvoda i klijenata, mjerjenje profitabilnosti klijenata/proizvoda, kvalitet i efikasnost usluge), kao i efikasnost poslovanja (mjerjenje profitabilnosti poslovnica, analiza poslovnih procesa, kontrola troškova).

Pregled 2.
Ciljani finansijski pokazatelji uspešnosti

	2011	Cilj 2016.
Povrat na kapital poslije oporezivanja (ROE a.t.)	0.8%	19.3%
Operativni troškovi / neto operativni prihod (CIR)	49%	49%
Adekvatnost kapitala	12.1%	15.3%
Bruto krediti / depoziti nebanke (LTD)	115%	100%

Korporativno upravljanje

Organi upravljanja

Organji upravljanja bankom su **Skupština akcionara** i **Odbor direktora**. Skupštinu akcionara čine svi akcionari Banke. Odbor direktora, kao organ upravljanja Bankom, imenuje Skupština akcionara.

Odbor direktora Banke sastoji se od 5 (pet) članova. Većina članova Odbora direktora nije zaposleni u Banci.

Stalno tijelo Odbora direktora je Odbor za reviziju.

Organji i tijela Uprave Banke su:

- Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom (ALCO);
- Kreditni odbori i
- Ostali odbori koje Uprava formira za pojedina pitanja.

Odbor direktora na dan 31.12.2011.:

David Benedek, predsjednik (član Uprave NLB d.d.)
Jure Peljhan, zamjenik predsjednika (direktor Direkcije za korporativno i poslovno upravljanje NLB Grupe)

Nataša Veselinović, član (direktorica Područja za rizike)

Vesna Ambrož Potočnik, član (nositac područja za oblast poslovanja za stanovništvo i MSP u bankama NLB Grupe)

Anton Ribnikar, član (glavni izvršni direktor NLB Montenegranske banke ad)

Do 30.06.2011. članovi Odbora direktora su bili:

David Benedek, predsjednik (član Uprave NLB d.d.)

Andrej Hazabent, zamjenik predsjednika

(pomoćnik Uprave NLB d.d. Ljubljana)

Milan Marinić, član (pomoćnik Uprave NLB d.d. Ljubljana)

Matej Narat, član (pomoćnik Uprave NLB d.d. Ljubljana)

Dejan Bajić, član (Delta Generali osiguranje ad Podgorica)

Anton Ribnikar, član (izvršni direktor NLB Montenegranske banke)

Črtomir Mesarić, član (glavni izvršni direktor NLB Montenegranske banke)

Rukovodstvo Banke na dan 31.12.2011.:

Anton Ribnikar, glavni izvršni direktor

Darko Radunović, izvršni direktor

Dino Redžepagić, izvršni direktor

Do 01.07.2011.:

Črtomir Mesarić, glavni izvršni direktor

Anton Ribnikar, izvršni direktor

Darko Radunović, izvršni direktor

Banka ima tri izvršna direktora, koji rukovode ključnim područjima poslovanja Banke, na dnevnoj osnovi. Glavni izvršni direktor, koji je član Odbora direktora, pojedinačno predstavlja i zastupa Banku bez ograničenja, koordinira rad i prati izvršavanje poslova u Banci.

Izvršni direktori Banke odgovorni su za svoj rad Odboru direktora Banke.

Glavni revizor Banke je **Milo Brakanović**.

Stalno tijelo Odbora direktora

Odbor za reviziju na dan 31.12.2011.:

Jure Peljhan, predsjednik (direktor Direkcije za korporativno i poslovno upravljanje NLB Grupe)
Andreja Golubić, član (Savjetnik područja finansijskog računovodstva u NLB d.d.)
Milan Lakićević, član (profesor na Ekonomskom fakultetu Podgorica)

Do 12.07.2011.:

Milan Marinić, predsjednik (pomoćnik Uprave NLB d.d. Ljubljana)
Milan Lakićević, član (profesor na Ekonomskom fakultetu Podgorica)
Irena Kosić, član (zamjenik direktora Poslovnog sektora za upravljanje bilansa banke, NLB d.d.)

Skupština akcionara

U 2011. godini, održane su dvije sjednice Skupštine akcionara, i to: 27.01.2011. godine (vanredna) i 30.06.2011. godine (redovna).

Na vanrednoj sjednici, Skupština akcionara je usvojila Odluku o izmjenama i dopunama Statuta NLB Montenegrobanke AD Podgorica, kojim je izvršeno usaglašavanje sa Zakonom o bankama u dijelu korporativnog upravljanja.

Na redovnoj sjednici Skupština akcionara je razmotrila i usvojila Izvještaj o poslovanju sa finansijskim izvještajima i izvještajem nezavisnog spoljnog revizora za 2010. godinu, Odluku o raspodjeli ostvarene dobiti iz 2010. godine, Odluku o izmjeni Statuta i odluke o razrješenju i izboru članova Odbora direktora.

Pregled 3.
Najveći akcionari NLB Montenegrobanke

Aкционари на дан 31/12/2011	Број акција	Учеšće %
Nova Ljubljanska banka d.d.	2,089,493	89.95%
EBRD	158,790	6.84%
Ostali	74,656	3.21%
TOTAL	2,322,939	100.00%

Stalno tijelo Uprave Banke

Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom (ALCO):

Anton Ribnikar, predsjednik (glavni izvršni direktor NLB Montenegrobanke ad)
Darko Radunović, zamjenik predsjednika (izvršni direktor)
Dino Redžepagić, član (izvršni direktor)
Svetlana Ivanović, član (Direkcija finansijskog upravljanja)
Irena Radović, član (Direkcija upravljanja bilansnim odnosima i operacijama na finansijskim tržištima)
Daniela Golubović, član (Sektor upravljanja rizicima)
Lana Đurasović, član (Sektor kontrolinga)
Nataša Martinović, član (Sektor praćenja poslovanja)

Odbor direktora

Odbor direktora (u daljem tekstu: Odbor) je, u toku izještajne godine, održao četrnaest redovnih sjednica i ispoštovao zakonsku obvezu da se sjednice održavaju najmanje jednom mjesечно.

Rad Odbora je bio usmjeren na aktivnosti, u skladu sa zakonom i Statutom Banke, koje su predstavljale realizaciju zadataka i ciljeva, utvrđenih u dugoročnim strateškim i godišnjim planskim dokumentima u Banci i na nivou Grupacije NLB.

Od planskih i strateških dokumenata, Odbor je usvojio sljedeća dokumenta: Strateški ciljevi i poslovno-finansijski plan Banke za period 2012. – 2016. godine, Strategiju informacione tehnologije u NLB Montenegrobanci za period 2011. - 2014. godine, Godišnji plan kapitala i projekciju adekvatnosti kapitala, Poslovni plan za 2012. godinu za Retail i Plan Interne revizije za 2012. godinu.

Odbor direktora je redovno razmatrao: mjesecne poslovne i finansijske izještaje, informacije o likvidnosti, izještaje o izloženosti i upravljanju rizicima, informacije o finansijskim pokazateljima kod kreditnih linija međunarodnih finansijskih institucija, kao i izještaje koji se odnose na kreditne aktivnosti i naplatu plasmana za pravna i fizička lica.

Razmatrani su izještaji o otvorenim preporukama i funkcionalisanju sistema internih kontrola, izještaji o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i izještaji koji se odnose na kontrole i realizaciju preporuka i zaključaka eksterne revizije, Centralne banke Crne Gore, redovni i vanredni revizijski izještaji revizije Banke, uključujući i vanredni pregled realizacije odredbi Banke Slovenije.

Sa ciljem usaglašavanja i unapređenja na području harmonizacije i centralizacije poslovanja sa standardima NLB, Odbor je donio Mjerila i postupke za odobravanje plasmana u NLB Grupi, Minimalne standarde iz područja upravljanja kadrovima, Metodologiju upravljanja Planom kontinuiranog poslovanja u NLB Montenegrobanci, Plan kontinuiranog poslovanja, Politiku kontrole usklađenosti poslovanja u NLB Montenegrobanci, Pravilnik o ovlašćenjima i potpisivanju akata u NLB Montenegrobanci, Izmjene i dopune Pravilnika o organizaciji, Poslovnika o radu Odbora direktora i Uprave.

Tokom 2011. godine, zavisno od zahtjeva koji proizilaze iz zakonske regulative, Odbor je razmatrao i usvajao akta Banke, u cilju usklađivanja poslovanja Banke, uključujući segment korporativnog upravljanja.

Odbor je razmatrao i druga pitanja iz svoje nadležnosti i o njima donosio odgovarajuće odluke i zaključke i insistirao na praćenju i njihovoj doslednoj realizaciji u praksi.

Odnos članova Odbora direktora prema obavezama i zadacima koji proizilaze iz zakona i internih akata Banke, ostvarivo se kroz kvalitetnu saradnju sa Upravom Banke i stručnim službama i aktivno učešće na sjednicama Odbora direktora.

U radu Odbora direktora nije bilo spornih slučajeva kod usaglašavanja stavova i odluka u sprovođenju poslovne politike Banke i zakonske regulative.

Interna revizija

Interna revizija je posebna organizaciona jedinica (sektor) koja je neposredno odgovorna Odboru za reviziju i Odboru direktora Banke. Sektor interne revizije djeluje u skladu sa Zakonom o bankama i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore, Krovnim dokumentom o djelovanju Sektora interne revizije u NLB Montenegrabanci AD Podgorica i Metodologijom Centra unutrašnje revizije NLB d.d..

Izrada godišnjih planova i izvještaja, kao i sam proces revidovanja obavlja se prema metodologiji koja je važeća na nivou NLB Grupe, koja se zasniva na Međunarodnim standardima stručnog postupanja u internoj reviziji i kodeksu profesionalne etike internog revizora.

Urađena su sljedeća akta interne revizije: *Krovni dokument o radu Sektora interne revizije, Pravilnik o radu Sektora interne revizije i Priručnik za interno revidovanje*.

Prilikom izrade *Plana Interne revizije za 2011. godinu* prioritet u revidovanju dat je oblastima koje su, shodno usvojenoj metodologiji, ocijenjene kao najrizičnije. Interna revizija je ostvarila planirane aktivnosti i u dijelu izvršenja revizijskih pregleda (izvršeno je devet planiranih i dva vanredna revizijska pregleda) i u dijelu aktivnosti povezanih sa revizijom.

Planirani revizijski pregledi su obavljeni u sljedećim oblastima: kreditni rizik (pravna i fizička lica) i poslovna mreža. Pregledima su ocijenjeni adekvatnost i efikasnost upravljanja rizicima i djelovanje sistema internih kontrola, usaglašenost sa zakonskim propisima i internim aktima, knjigovordstveno evidentiranje transakcija i sistem izvještavanja.

Interna revizija je izvršila nenajavljene revizijske pregledede sedam filijala (Podgorica V, Podgorica IV, Bar, Cetinje, Pljevlja, Rožaje i Budva). Prilikom revidovanja poslovne mreže, Interna revizija je posebnu pažnju usmjerila na provjeru adekvatnosti ugradenog sistema internih kontrola i efikasnost upravljanja rizicima kroz provjeru usaglašenosti poslovanja sa zakonskom regulativom i internim propisima u oblastima: blagajničkog i trezorskog poslovanja, platnog prometa, sprječavanja pranja novca, rukovanja instrumentima plaćanja, odobravanja vanrednih prekoračenja po tekućim računima, poslovanja na ličnim računima radnika, upravljanja operativnim rizikom (uredenost šalterskog prostora i mogućnost pristupa blagajničkim mjestima, kontrola rada video i alarmnih uređaja, način čuvanja dokumentacije, evidencija saključarstva za pristup trezoru, bankomatima i DNT, fizičko obezbjedenje prostora), kao i izvještavanja o štetnim dogadjajima.

Obavljen je vanredni pregled realizacije odredbi Banke Slovenije kojim je provjero poštovanje odredbi koje se odnose na namjensko trošenje odobrenih sredstava, finansiranje nekretnina za tržište, ocjenu kreditne sposobnosti klijenta i kvalitet obezbjedenja i naplatu dospjelih potraživanja.

Takođe je obavljen vanredni popis gotovine u Centralnom trezoru Banke.

Interna revizija je redovno pratila realizaciju preporuka iz obavljenih pregleda, kontrola Centralne banke Crne Gore i revizije spoljnog revizora. U 2011. godini Interna revizija je o statusu preporuka mjesečno izvještavala Odbor za reviziju.

Centralnoj banci Crne Gore su, u skladu sa *Odlukom o osnovama sistema interne kontrole u bankama*, na polugodišnjoj osnovi dostavljeni izvještaji o stanju internih kontrola. Osim navedenog, Interna revizija je sarađivala sa Centralnom bankom Crne Gore prilikom obavljanja ciljne kontrole.

Takođe, Interna revizija je sarađivala sa spoljnim revizorom PricewaterhouseCoopers prilikom revizije finansijskih izvještaja NLB Montenegrabanke na dan 31.12.2010. godine i prilikom predrevizije finansijskih izvještaja za 2011. godinu.

Interna revizija o svojim aktivnostima redovno izvještava Upravu Banke, Odbor za reviziju i Odbor direktora.

Ključni događaji

2011

Januar:

- Održana vanredna sjednica Skupštine akcionara, na kojoj su razmotrene i usvojene izmjene i dopune Statuta NLB Montenegrobanke, a u skladu sa obavezom banaka da usklade opšte akte i korporativno upravljanje sa izmjenama i dopunama Zakona o bankama.

Mart:

- Western Union i Eki Transfers u okviru „Staff incentive program-a“ nagradili Filijalu Stari aerodrom NLB Montenegrobanke. U okviru ovog programa biraju se najbolje lokacije sa aspekta broja isplaćenih transakcija, izgleda lokacije i ljubaznosti i profesionalizma u obavljanju posla.

April:

- Uspješno realizovan Projekat „1000+ stanova“, projekat Vlade Crne Gore u partnerstvu sa Razvojnom bankom Savjeta Evrope – CEB i crnogorskim bankama, čiji je glavni cilj omogućavanje građanima Crne Gore da na jednostavan, pravičan i ekonomski isplativ način dođu do sopstvenog stana. Preko NLB Montenegrobanke realizovan je najveći broj kreditnih zahtjeva.

Jun:

- Održana redovna sjednica Skupštine akcionara, na kojoj su usvojeni Izvještaj o poslovanju sa finansijskim izvještajima i izvještajem nezavisnog spoljnog revizora za 2010. godinu, Odluka o raspodjeli ostvarene dobiti u 2010. godini, kao i Odluka o izboru novih članova Odbora direktora Banke.
- Usvojene su organizacione promjene i formirano posebno odjeljenje Upravljanja problematičnim plasmanima, koje će, uz podršku pravne službe, biti okosnica multidisciplinarnog pristupa rješavanju problematičnih plasmana.

Avgust:

- NLB Montenegrobanka izabrana za partnera u okviru projekta Montesol, koji se realizuje u saradnji Ministarstva ekonomije i Programa zaštite životne sredine Ujedinjenih nacija (UNEP). U okviru ovog projekta, banke odobravaju kredite domaćinstvima za ugradnju solarnih kolektora, a novac za subvencioniranje kamatne stope obezbijedili su Ministarstvo ekonomije i UNEP.

Decembar:

- Implementacijom mBanking rješenja, NLB Montenegrobanka prva na tržištu Crne Gore ponudila uslugu mobilnog elektronskog bankarstva.
- Počeo sa radom Kontakt centar NLB Montenegrobanke.
- Banka je preduzela prve korake u uspostavljanju funkcije upravljanja ljudskim resursima, u smislu angažovanja kadra odgovarajućeg profila.

Analiza poslovanja

Finansijski rezultat	32
Poslovna aktivnost Retail	37
Poslovna aktivnost Corporate	43
Finansijska tržista	47
Platni promet	49
Informaciona tehnologija	51

Finansijski rezultat

Trend smanjene profitabilnosti bankarskog sektora Crne Gore, koji karakteriše gubitak od 2008. godine, nastavljen je i u 2011. godini. Bankarski sistem ostvario je gubitak od ukupno 3,2 miliona eura.

Međutim, sistemske banke su u prethodne dvije godine „iščistile“ svoje bilanse i otpisale veliki dio lošeg portfelja, usljud čega je ostvaren gubitak značajno manji od ostvarenih u prethodnom periodu. Tri banke (od ukupno jedanaest) su 2011. godinu završile sa gubitkom u iznosu od 23,6 mil EUR, tako da je njihov rezultat opredijelio i rezultat cijelog bankarskog sistema.

U drugoj polovini 2011. godine značajno je smanjen udio nekvalitetnih kredita (25,3% na 30/06, 15,3% na 31/12), usljud izmještanja nekvalitetne aktive maticnim bankama.

Likvidnost banaka je visoka. Solventnost bankarskog sistema je značajno iznad zakonom propisanog minimuma.

Kreditni rizik je najznačajniji rizik u crnogorskom bankarskom sistemu i na njegovo povećanje u 2011. godini uticali su globalna finansijska kriza i ekspanzivan rast kreditnog portfolija banaka u 2006. i 2007. godini. Rast kreditnog rizika uticao je na vođenje konzervativne kreditne politike banaka i pad kreditnih aktivnosti u 2011. godini.

Posmatranjem te šire slike, moramo biti zadovoljni što tokom cijele godine poslujemo pozitivno, ali svakako u uslovima ograničene i smanjene profitabilnosti. Ojačali smo poziciju na tržištu – Banka je, u dijelu kredita, tokom godine preuzela lidersku poziciju na tržištu. Nastavila je sa kreditnom podrškom kako privredi, tako i stanovništvu, sa nižim kamatnim stopama u odnosu na prethodne godine, uz zadržavanje konzervativne politike, što je, u konačnom, i ublažilo efekte globalne finansijske krize na poslovanje.

Banka je 2011. godinu završila sa **pozitivnim rezultatom u iznosu od 301 hiljade EUR**. Konačan rezultat je opredijeljen visokim troškom rezervacija, koji je posljedica kašnjenja u izmirivanju obaveza kako fizičkih, tako i pravnih lica, uzrokovanih, prvenstveno, smanjenom likvidnosnom situacijom u privredi.

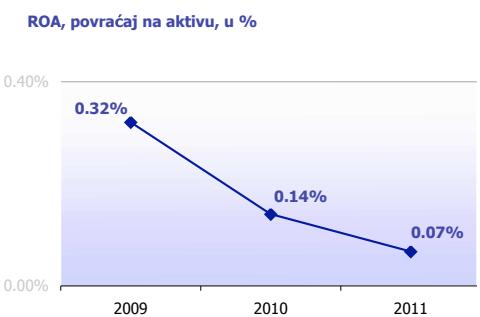
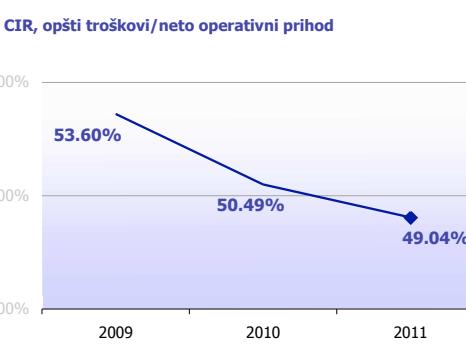
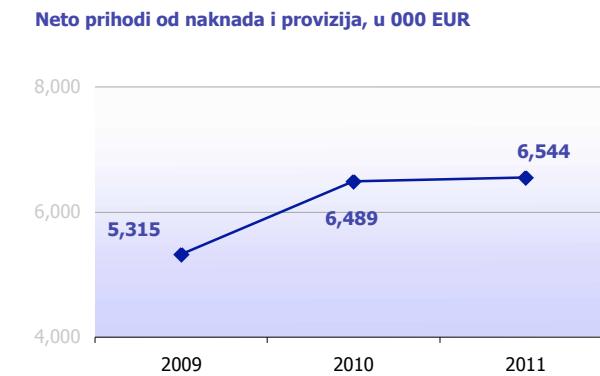
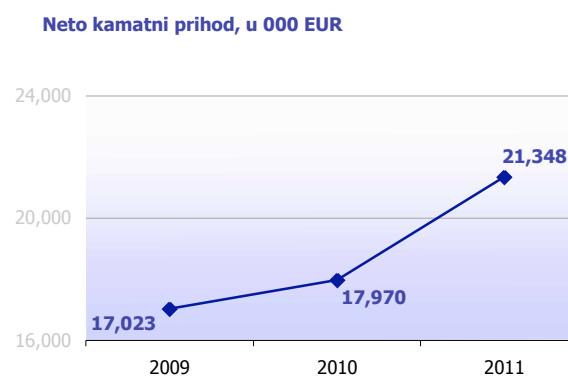
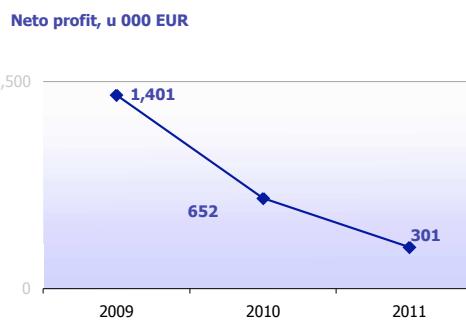
Ostvareni **neto operativni prihod** iznosi 29,3 miliona EUR, uz procenat prebacivanja plana od 10% i rast u odnosu na 2010. godinu od 11%. Oko 73% ostvarenog operativnog prihoda odnosi se na neto kamatni prihod, odnosno 27% na provizije i naknade iz redovnog poslovanja.

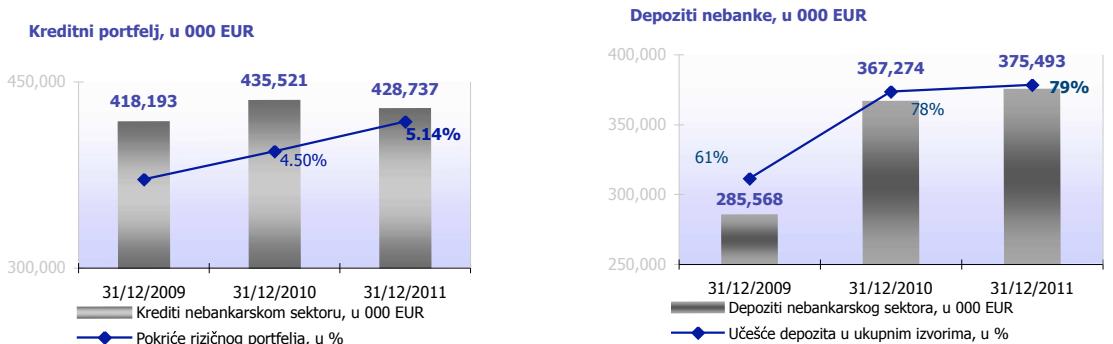
Kao i prethodne godine, posebna pažnja tokom 2011. je usmjerena na kontrolu **operativnih troškova**, uz praćenje istih po sektorima Banke, i usklađivanje kretanja sa kretanjem prihoda iz poslovanja.

Neto operativni prihod 10% iznad plana i operativni troškovi 5% iznad planiranih, za posljedicu imaju prebacivanje planiranog rezultata prije rezervacija i poreza za 14%. **Rezultat prije rezervacija i poreza** iznosi 14,9 milion EUR i veći je od ostvarenog u 2010. godini za 1,8 mil EUR.

U 2011. godini Banka je povećala iznos **rezervacija** za 14,5 mil EUR. U strukturi rezervisanog iznosa 51% se odnosi na troškove po kreditima segmenta corporate, a 47% na troškove po kreditima građana i SME segmenta.

Pokazatelji profitabilnosti za 2011. godinu niži su u odnosu na planirane i prošlogodišnje vrijednosti, ali se, uzimajući u obzir opšte uslove na tržištu pod kojima su postignuti, mogu smatrati dobrim ostvarenjem. CIR u iznosu od 49% je bolji u odnosu na planiranu i vrijednost ostvarenu u 2010. godini.

Po tri ključna pokazatelja učešća banaka na tržištu, NLB Montenegrobanka se nalazi u vrhu bankarskog sektora Crne Gore, sa sljedećim procentima učešća:

Krediti	21,9%
Depoziti	20,7%
Bilansna suma	18,7%

Ukupna aktiva Banke na 31/12/2011. dostigao je iznos od 525,7 miliona EUR. Stopa rasta 2011/2010 iznosila je 0,4%, dok je bankarski sektor pao za 4,5%. Banka je povećala udio na tržištu za 0,93% u 2011. godini.

Kreditni portfelj Banke na 31/12/2011. iznosio je 428,7 mil EUR. U odnosu na 31/12/2010. godine, portfelj je umanjen za 1,6%. Stopa pada kredita na nivou bankarskog sektora iznosila je 11,1%, tako da je udio Banke povećan sa 19,8% na 21,92%. U strukturi portfelja 59% se odnosi na kredite pravnim licima i segmentu države, a 41% na kredite stanovništva.

Depoziti nebankarskog sektora Banke su u 2011. godini ostvarili rast od 8,2 mil EUR, odnosno 2,2%. Rast baze domaćih depozita na nivou bankarskog sektora Crne Gore u 2011. godini je iznosio 1,5%, uz pad baze depozita privrede. Udio Banke u ovom segmentu je u 2011. godini uvećan za 0,2%.

Poslovna aktivnost Retail

Posmatrajući ostvarene rezultate u dijelu poslovanja sa građanima i SME segmentom zaključuje se da je 2011. godina bila značajno uspješnija u odnosu na prethodnu.

Zabilježen je rast i kreditnog i depozitnog portfelja, uz rast učešća na tržištu.

NLB Montenegrobanka je i u 2011. godini potvrdila imidž stabilne institucije i pouzdanog partnera u segmentu poslovanja sa građanima i SME segmentom.

Prisustvom na 20 lokacija pokriva najveći dio Crne Gore i pruža cijeloviti set usluga.

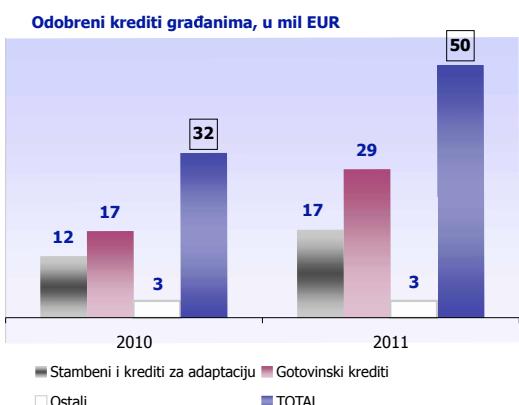
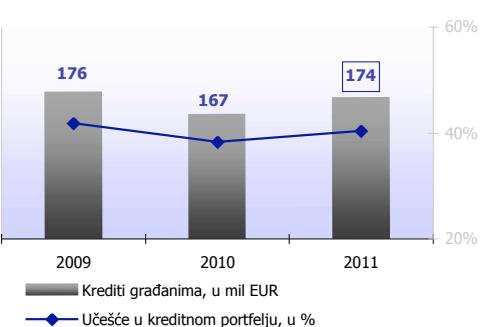
2011. godina je bila u znaku strateških usmjerenja ka poboljšanju strukture sopstvenih izvora sredstava i konzervativne kreditne politike.

U dijelu **promotivnih aktivnosti** Banka se i u toku 2011. godine uspješno identificovala sa NLB Grupom, promovijući njene glavne prednosti. Vizuelnim nastupom i standardizovanom komunikacijom jasno se odvojila od nastupa konkurenčije i uspješno podržala svoje prodajne aktivnosti i građenje imidža sigurne institucije.

Nakon trenda smanjenja portfelja tokom prethodne dvije godine, **kreditna aktivnost** je uvećana u odnosu na prethodnu godinu, što je dovelo do rasta portfelja od 4,2%.

Poseban izazov u odobravanju kredita predstavlja je ukupan tržišni ambijent i otežano poslovanje u periodu krize, pa je Banka u skladu sa tim vodila svoju kreditnu politiku.

Krediti građanima,
stanje na dan, u mil EUR

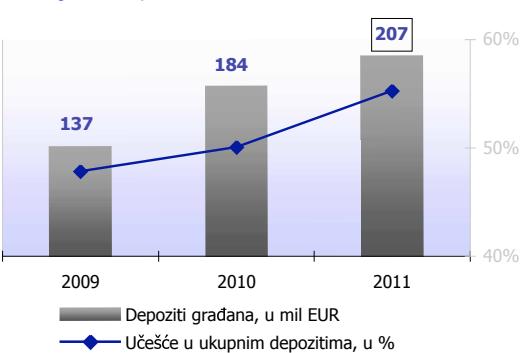
U **strukturi kredita**, od ukupno odobrenih cca 50 mil EUR, kroz više od 8 hiljada novih aranžmana, sa 93% učešća dominiraju gotovinski i stambeni krediti.

U poređenju sa 2010. godinom, odobreno je 54% više kredita, što je uglavnom posljedica odobravanja kredita kroz Vladin projekat 1000+, koji je imao za cilj da građanima omogući da na jednostavan način dođu do sopstvenog stana. Kroz pomenutu akciju odobreno je cca 5,5 mil EUR kredita.

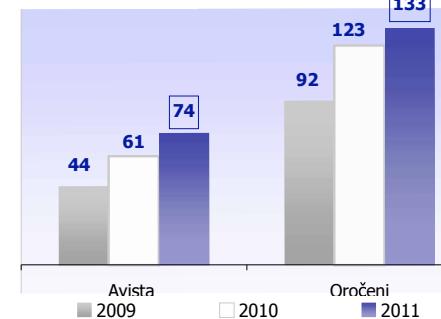
Širokom lepezom proizvoda namijenjenih štednji, kao i povećanjem broja klijenata sa redovnim primanjima, Banka i u ovoj godini bilježi rast po **depozitima** građana.

Odnos krediti/depoziti fizičkih lica značajno je korigovan i u ovoj godini, te je na kraju godine iznosio 83,7%.

Depoziti građana,
stanje na dan, u mil EUR

Depoziti građana, u mil EUR

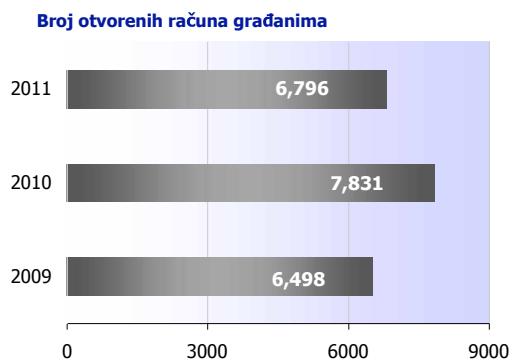
Podaci o stanju bankarskog sektora Crne Gore u segmentu poslovanja sa stanovništvom pokazuju da je obim kreditne aktivnosti u 2011. godini bio za 3,5% niži u odnosu na prethodnu godinu. U istom periodu, obim kreditne aktivnosti Banke u ovom segmentu povećan je za 4,4%.

Banka je u 2011. godini povećala udio na tržištu za 1,6% i na nivou je od 20,9% tržišnog učešća.

Prema podacima o stanju bankarskog sektora Crne Gore u segmentu poslovanja sa građanima, obim depozita u sistemu je u 2011. godini bio za 8,6% veći u odnosu na 2010. godinu.

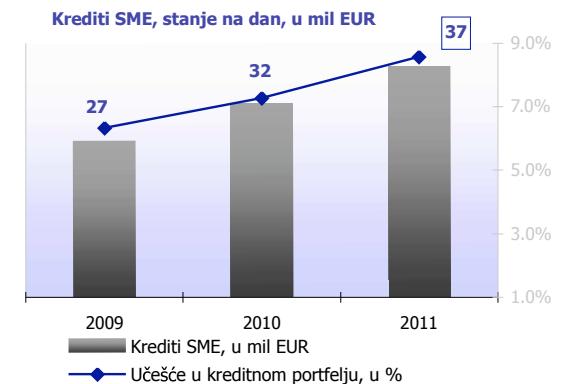
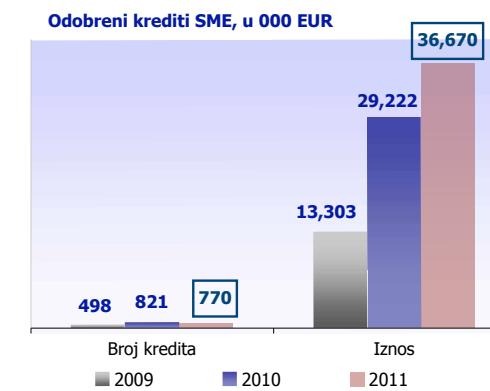
Za isti period, NLB Montenegrobanka je deponentsku bazu uvećala za 12,8%, čime je povećala udio na tržištu za 0,8%. Navedeno je značajan pokazatelj, prije svega, povjerenja koje građani imaju u NLB Montenegrobanku.

Poslovanje sa SME segmentom

Glavni fokus Retail-a je i u 2011. godini bio na aktivnostima u segmentu SME, koji je prepoznat kao segment sa najvećim potencijalom za rast. Uz podršku kreditnih linija ino kreditora, kao i same organizacije sistema odobravanja kredita i praćenja ovog segmenta, u 2011. godini je odobren nešto manji broj kredita, ali u većem iznosu u odnosu na prethodnu godinu.

I pored otežanog tržišnog ambijenta, ovo je najbrže rastući segment u Banci i u narednom periodu će se posebna pažnja usmjeriti na dalji rast i razvoj SME segmenta. Udio kredita SME segmenta u ukupnom portfelju je od 6,3% u 2009. godini, porastao na 8,6% u 2011. godini.

Napredni kanali prodaje

NLB Montenegrobanka je i u 2011. godini postigla rast u svim segmentima poslovanja ovog segmenta. Isto je uslovljeno, kako kvalitetom servisa i raznovrsnom uslugom Banke, tako i generalnim trendom povećanja korišćenja kartica u svakodnevnim plaćanjima, s obzirom na činjenicu da je kartično poslovanje jedan od bržerastućih servisa Banke.

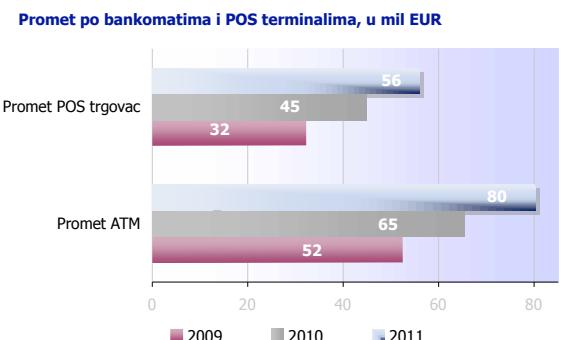
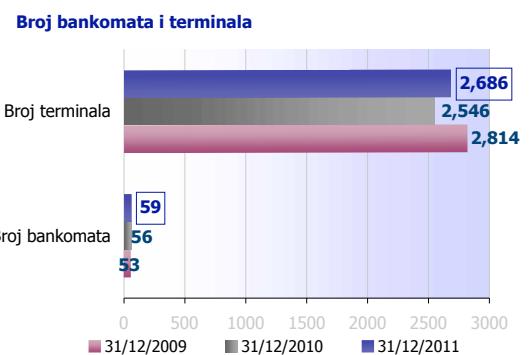
Implementacijom mBanking rješenja, NLB Montenegrobanka je u 2011. godini, prva na tržištu Crne Gore, ponudila uslugu mobilnog elektronskog bankarstva, čime je klijentima ponuđena mogućnost realizacije finansijskih transakcija putem mobilnih uređaja.

U 2011. godini sa radom je počeo Kontakt centar NLB Montenegrobanke. Realizacijom ovog projekta, klijentima su na usluzi novi kanali komunikacije i mogućnost brzeg informisanja o svim proizvodima i uslugama koje Banka pruža.

Mreža bankomata je proširena sa 56 na 59 lokacija, dok je povećanje prometa na istim, za cca 15 mil EUR, rezultat strateškog usmjerenja na što aktivnije korišćenje bankomatske mreže za jednostavne transakcije isplate klijenata.

Mreža POS terminala je povećana za 140 terminala i uvećanim obimom prometa za preko 11 mil EUR.

I za naredni period, razvoj naprednih kanala prodaje ostaje dio strateškog usmjerenja Banke.

Broj aktivnih kartica je značajno uvećan u 2011. godini.

Poslovna aktivnost Corporate

U segmentu poslovanja sa pravnim licima u 2011. godini ostvarena je zadovoljavajuća poslovna aktivnost, posebno uvažavajući otežane okvire poslovanja, karakteristične od početka globalne i ekonomске krize u zemlji.

NLB Montenegrobanka je na adekvatan način odgovorila poslovnim izazovima i, kroz dobru osnovu, stvorenu u prethodnim godinama, koja se ogledala u organizaciji rada, usaglašenosti poslovanja sa međunarodnim standardima, uspjela obezbijediti značajnu kreditnu podršku privrednim subjektima.

Sve navedeno je uticalo da NLB Montenegrobanka bude prepoznata kao sigurna banka, koja je u značajnoj mjeri uspjela povećati bazu klijenata i svoje tržišno učešće.

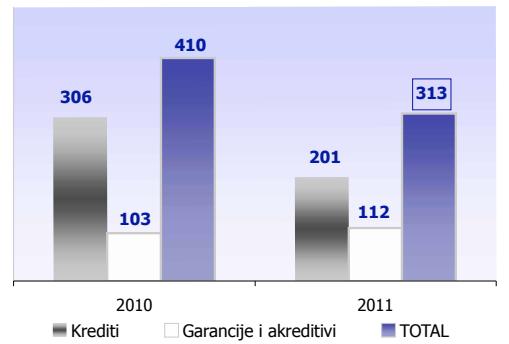
Nepovoljan poslovni ambijent, problemi u realnom sektoru i ograničena kreditna aktivnost konkurenčkih banaka bile su glavne karakteristike poslovnog ambijenta od početka ekonomske krize u Crnoj Gori, pa samim tim i tokom 2011. godine. Uzimajući u obzir takvo poslovno okruženje, može se konstatovati da je ukupna poslovna aktivnost Banke bila u zadovoljavajućim okvirima. Takođe, NLB Montenegrobanka je, kroz svoj prepoznatljiv poslovni imidž, uspjela u datim okolnostima na najbolji način prepoznati potrebe klijenata i izaći im u susret i na taj način proširiti bazu svojih klijenata. Sa druge strane, likvidnost Banke je permanentno bila na nivou definisanih standarda i zakonske regulative.

Može se konstatovati da je NLB Montenegrobanka, shodno postavljenom cilju na početku godine:

- uspjela održati kreditnu aktivnost na zadovoljavajućem nivou tokom cijele godine, za razliku od ostalih sistemskih banaka u Crnoj Gori, čiji je kreditni portfolio značajno smanjen, što je za rezultat imalo povećanje tržišnog učešća,
- održala tržišno učešće u dijelu depozita Corporate klijenata na približno istom nivou kao u prethodnoj godini,
- kroz realizaciju dugoročnih kredita podržala niz značajnijih investicionih projekata u Crnoj Gori, kroz kratkoročne kredite dala poseban doprinos održavanju tekuće likvidnosti svojih klijenata, izvršila niz organizacionih promjena u dijelu rješavanja problematičnih plasmana, koje su za cilj imale veći stepen standardizacije i unaprjeđenje radnog procesa, uz pružanje podrške klijentima u prevazištenju poslovnih problema i izmirenju kreditnih obaveza,
- pružila kompletan kvalitetan servis i samim tim u značajnoj mjeri povećala obim saradnje u svim segmentima poslovanja sa novim klijentima – značajnim privrednim subjektima u Crnoj Gori.

Posebna pažnja tokom cijele godine je posvećena stručnom usavršavanju kadrova i zapošljavanju novih radnika, a sve u cilju postizanja većeg nivoa servisa klijentima.

Odobreni kreditno-garancijski aranžmani segmentu Corporate, u mil EUR

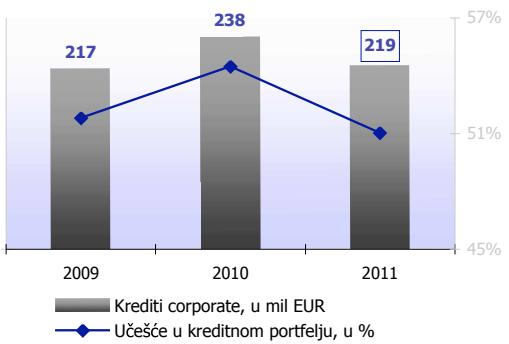

Kreditna aktivnost je bila u skladu sa ciljanim smjernicama.

Segmentu corporate u 2011. godini odobreno je 445 kredita, iznosa 201 mil EUR. Odobreni iznosi značajno su se svodili na odobravanje kredita na bazi cash kolaterala, ili na odobravanje kredita radi zatvaranja obaveza, odnosno, gdje je procijenjeno kao nužno - na produžetak roka vraćanja, uz nastojanje Banke da izade u susret klijentima koji su se suočavali sa problemom likvidnosti.

Garancijska aktivnost je bila izuzetno jaka – 1.777 aranžmana, iznosa 111,7 mil EUR.

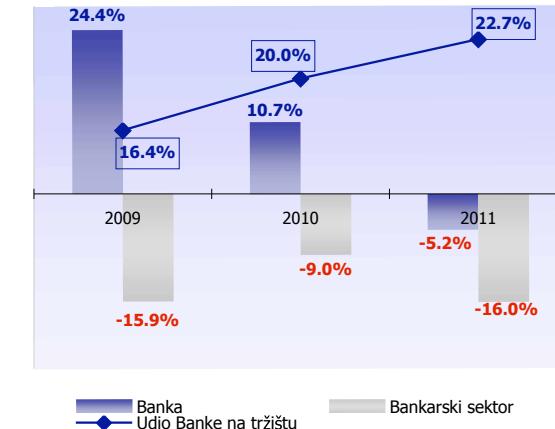
Krediti corporate, stanje na dan, u mil EUR

Kreditni portfelj corporate-a je u 2011. godini umanjen za 19 mil EUR (8%). Na 31/12/2011. stanje portfelja iznosi 219 mil EUR.

Udio na tržištu je povećan u 2011. godini. Na nivou bankarskog sektora Crne Gore, kreditni portfelj segmenta Corporate smanjen je 16%. **Uprkos padu portfelja od 5,2%, Banka je udio na tržištu povećala sa 20,1% na 22,7%.**

Stopa rasta/pada kredita i udio Banke na tržištu

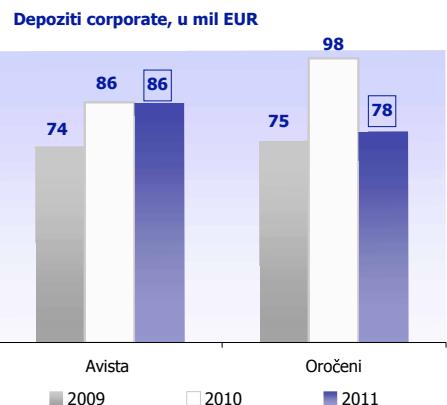

Depoziti corporate, stanje na dan, u mil EUR

Depoziti corporate-a na 31/12/2011. iznose 164 mil EUR. Stanje depozita je smanjeno u 2011. godini, što ne začuđuje s obzirom na izraženu nelikvidnost privrede, ali se depozitna aktivnost Banke u 2011. godini, ipak može okarakterisati kao zadovoljavajuća.

Finansijska tržišta

Padom oročenih depozita corporate-a u 2011. godini, **struktura** je pomjerena u korist avista depozita.

Podaci o stanju bankarskog sektora Crne Gore u segmentu poslovanja sa pravnim licima i državom pokazuju da je odliv depozita u sistemu u 2011. godini iznosio 55 mil EUR. Za isti period, deponentska baza Banke je smanjena za 15 mil EUR, tako da je Banka u ovom segmentu **smanjila udio na tržištu za 0,4%** i isti na 31/12/11 iznosi 21,6%.

Za NLB Montengrobanku, 2011. godina je bila godina jačanja likvidnosti, kroz stabilizaciju i dalji rast domaćih izvora finansiranja, jačanja sekundarnih rezervi likvidnosti kroz povećanje investicija u visoko-bonitetne dužničke hartije od vrijednosti, uz sve manju finansijsku zavisnost od ino-kreditora i matične – NLB d.d. banke.

Banka je u 2011. godini nastavila sa jačanjem domaćih izvora finansiranja, kroz rast depozita nebankarskog sektora, a povećanjem portfelja visoko-bonitetnih dužničkih hartija od vrijednosti, ojačana je i sekundarna likvidnost Banke.

Na kraju 2011. godine Banka nije imala zaduženosti po osnovu korišćenja kratkoročnih izvora finansiranja – money market linija, dok je zaduženost po osnovu dugoročnih kreditnih linija smanjena.

Na osnovu adekvatnog upravljanja rizikom likvidnosti, Banka je značajno poboljšala sve parametre likvidnosti, posebno odnos kredita i depozita nebankarskog sektora (LTD).

Na likvidnost Banke nisu značajnije uticale promjene u zakonskoj regulativi, prije svega nova Odluka o obaveznoj rezervi koja je stupila na snagu u oktobru 2011. godine i na osnovu koje je u primjeni diferencijalna stopa izdvajanja koja iznosi 9,5% na avista depozite i depozite oročene do 1 godine, odnosno 8,5% na depozite oročene preko 1 godine.

U cilju što boljeg upravljanja strukturnom likvidnošću i približavanja zahtjevima Basela III, Banka je počela da prati i mjeri dva nova koeficijenta likvidnosti – LCR i NSFR. Banka je, takođe, počela da primjenjuje novi način stresnog testiranja, na osnovu backtestinga (istorija podataka dvije godine).

Banka je i tokom 2011. godine nastavila da održava dobru poslovnu saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama. U cilju jačanja sektora malih i srednjih preduzeća kroz dugoročno kreditiranje, Banka je sredinom godine, uz podršku matične banke – NLB d.d., realizovala novu kreditnu liniju sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD).

Banka je i u 2011. godini nastavila da uspješno nudi **kastodi usluge** svojim klijentima, kako na domaćem tako i na ino tržištu. Naš pristup, od samog početka razvoja kastodi poslovanja, usmjeren je ka trajnom stvaranju i razvijanju kvalitete usluge.

Značajno povećanje ukupne vrijednosti portfelja o kojem se Banka stara (za 86%), kao i povećan broj transakcija (za 65%) u odnosu na prethodnu godinu, implicirano je aktivnim kupovinama na domaćem i ino tržištu, kao i prenosima portfelja hartija klijenata sa drugih računa na račun NLB kastodi banke.

Krajem 2011. godine usvojen je novi Zakon o investicionim fondovima, koji ostavlja prostor institucionalnim investitorima da povećaju svoj uticaj na tržištu kapitala i doprinesu njegovom intenzivnjem razvoju u narednom periodu. U skladu za novim zakonskim okvirom, Banka je počela da priprema uključivanje u svoju ponudu i uslugu obavljanja depozitarnih poslova za investicione fondove.

U cilju unapređenja kvaliteta usluga Banka je već u toku 2010. godine implementirala i novi, sofisticirani softver, koji u potpunosti može odgovoriti na sve zahteve i potrebe naših klijenata, i u dijelu vođenja imovine investicionih fondova, odnosno obavljanja poslova depozitara.

Na ovaj način, Banka nastavlja sa praksom stalnog osavremenjivanja i praćenja svih relevantnih tokova na svjetskim tržištima, sa ciljem da klijenti uvijek dobiju najviši nivo usluga.

Trgovanje

NLB Montenegrobanka se i u 2011. godini može pohvaliti značajnim brojem transakcija odradenim na FX tržištu, kao i povećanjem broja klijenata koji koriste usluge na pomenutom tržištu.

Zahvaljujući dobroj saradnji sa ino – bankama, a u cilju ostvarivanja zajedničkog interesa i očuvanja dobre poslovne saradnje sa klijentima, NLB Montenegrobanka svojim klijentima nudi usluge trgovanja valutama po trenutno važećim uslovima na finansijskom tržištu. Banka je, u posmatranoj godini, svoje poslovanje unaprijedila korišćenjem brže i efikasnije platforme za trgovanje i za obavljanje MM poslova. Rezultat svega navedenog je i značajan prihod koji je banka ostvarila na kraju poslovne godine.

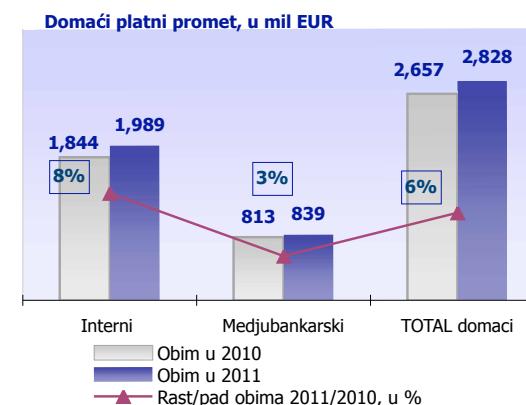
NLB Montenegrobanka je posebno ponosna na posljednji kvartal 2011. godine kada je, uprkos krizi i neizvjesnoj budućnosti zajedničke valute Eurozone, uspjela da uredno servisira sve potrebe tržišta za ostalim valutama.

Platni promet

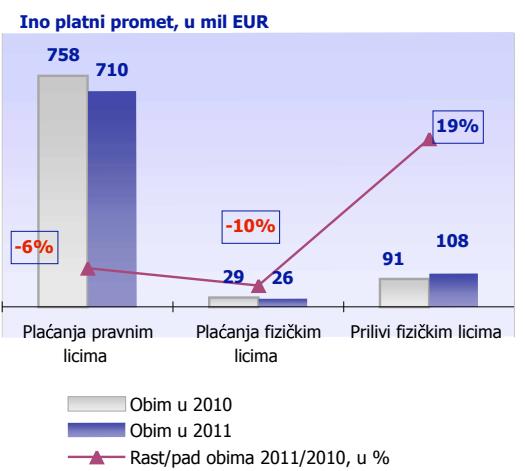
Platni promet Banke je u 2011. godini ostvario rast u ostvarenom obimu poslovne aktivnosti, uprkos brojnim negativnim tržišnim uticajima.

U **nacionalnom platnom prometu** ostvaren je ukupan obim prometa od 2.828 miliona EUR (porast obima u odnosu na 2010. za 6%). Na nivou sektora Crne Gore, promet je povećan za 3%, tako da je Banka povećala udio i u ovom segmentu.

Navedeni rezultat je ostvaren uz maksimalno poštovanje svih profesionalnih standarda u platnom prometu, bez zadržavanja naloga i uz maksimalnu efikasnost i najbolji je pokazatelj visokog stepena povjerenja koji Banka uživa na tržištu.

Informaciona tehnologija

Ino platni promet je ostvario ukupan obim transakcija u iznosu od 844 miliona EUR, od čega su plaćanja pravnih lica 710 miliona EUR, plaćanja fizičkih lica 26 miliona EUR, a prilivi fizičkih lica 108 milion EUR.

Osnovni razlozi negativnih trendova kod plaćanja prema inostranstvu su: pogoršanje ukupne ekonomske situacije u 2011. godini, pad likvidnosti preduzeća i platežne sposobnosti građana, kao i smanjen obim kreditne aktivnosti banaka.

Zahvaljujući stabilnosti i pouzdanosti Banke, kao i zahvaljujući efikasnosti u operativnom radu zaposlenih, platni promet Banke je ostvario najbolji poslovni rezultat u 2011. godini.

Tokom 2011. godine u oblasti informacione tehnologije uspješno je realizovano niz infrastrukturnih i aplikativno-tehnoloških projekata, u cilju obezbjedenja veće pouzdanosti i sigurnosti cijelokupnog informacionog sistema i adekvatne IT podrške poslovnim procesima i razvojnim inicijativama.

Na području infrastrukturnih projekata, uspješno je implementirano više rješenja, koji za cilj imaju povećanje sigurnosti, pouzdanosti i raspoloživosti cijelokupnog informacionog sistema. U cilju pripreme za realizaciju zajedničkih projekata na nivou cijele NLB Grupe izvršeno je proširenje kapaciteta postojeće extranet veze uz obezbjedenje backupa iste sa primarne i DR lokacije. Na temelju izvršenih izmjena realizovana su i dva, veoma značajna, projekta (centralizacija mail servisa i centralizacija SWIFT servisa) i na taj način ostvarene uštede i jednostavnija administracija istih. U primarnom data centru stavljen je u funkciju redundantni centralni switch čime je eliminisana single point of failure tačka i obezbijeden pouzdaniji rad informacionog servisa. U cilju provjere i povećanja nivoa bezbjednosti informacionog sistema izvršeno je testiranje (pentest) spoljnog dijela mreže, web-banking i m-banking servisa. Instaliran je i softver za udaljeni pristup radnim stanicama uz logovanje pristupa u skladu sa pravilima i procedurama bezbjednog pristupa. Implementiran je, na share point platformi, interni portal sa svim potrebnim sadržajem za funkcionisanje i rad sjednica i tok dokumentacije unutar Banke. Na komunikacionoj opremi izvršeno je niz poboljšanja u vidu preinstalacije licenci/servisa u cilju podizanja fleksibilnosti i modularnosti iste. U cilju smanjenja troškova i realizacije prepostavki za efikasniju i bržu korespondenciju implementiran je video konferens sistem i omogućena interaktivna (audio i video) komunikacija u realnom vremenu između dvije ili više lokacija.

U dijelu aplikativno tehnoloških rješenja, nastavljen je rad na implementaciji AAA revizionskog rješenja. Interno je razvijen i implementiran softver za change management kroz koji se vodi sva korespondencija vezano za razvojne zahtjeve PUB2000 softvera shodno usvojenoj razvojnoj metodologiji. Implementacija CM softvera je omogućila strukturiranu i transparentnu komunikaciju i veću efikasnost uz poštovanje svih internih pravila i odgovornosti. U cilju povećanja efikasnosti rada help desk službe u saradnji sa kolegama iz grupe implementirano je help desk softversko rješenje (Customer Wise) koje omogućava praćenje i evidentiranje svih zahtjeva upućenih ka help desku i praćenje odziva pri rješavanju istih. U decembru mjesecu ponuđena je klijentima mogućnost realizacije finansijskih transakcija putem mobilnih uređaja kroz implementaciju rješenja mBankinga. Implementacijom call centra klijentima su na usluzi novi kanali komunikacije i mogućnost bržeg informisanja o svim proizvodima i uslugama koje Banka pruža. Core softversko rješenje je unaprijedeno sa velikim brojem razvojnih i izvještajnih funkcija u saradnji sa ostalim poslovnim sektorima Banke. Pripremljen je i inoviran veći broj dokumenata (metodologije, procedure, uputstva) kojima se definije i dokumentuje rad u IT, time pruža i bolja podrška poslovnim procesima uz istovremeno efikasnije i kvalitetnije upravljanje i kontrolisanje rizika u skladu sa Minimalnim standardima upravljanja i COBIT metodologijom.

Društvena odgovornost

Upravljanje kadrovima
Društvo i okolina

54
56

Upravljanje kadrovima

Osnovni podaci o zaposlenim na dan 31.12.2011.:

- ukupan broj zaposlenih: 338,
- 68% zaposlenih su žene,
- prosječna starost zaposlenih: 39 godina,
- prosječni radni staž zaposlenih: 15 godina,
- 58% zaposlenih ima veći stepen obrazovanja od SSS.

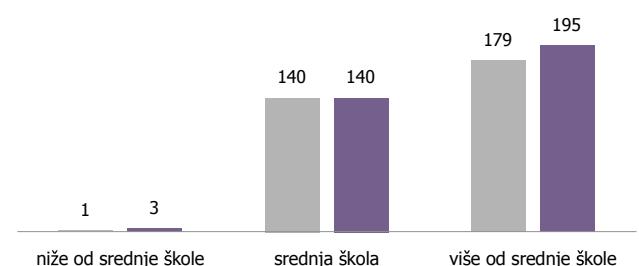
Krajem 2011. godine napravljeni su prvi koraci, neophodni za uvođenje ciljanog procesa edukacije i koordinaciju aktivnosti edukacije ljudskih resursa u najširem smislu rječi (utvrđivanje obrazovnih potreba).

Pomaci su zabilježeni i na području podsticanja uspješnosti na radu i uspostavljanja sistema praćenja, ocjenjivanja i nagrađivanja uspješnosti u radu.

Drugim riječima, područje upravljanja ljudskim resursima u 2011. godini je obilježio proces postepenog formiranja i početka implementiranja politike uvođenja novih standarda u oblast ljudskih resursa.

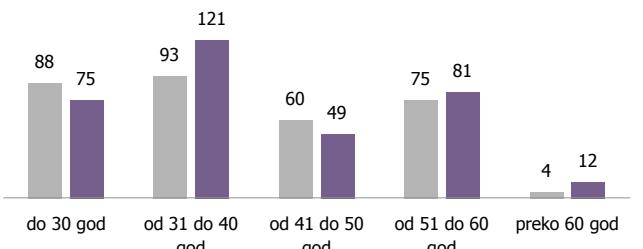
Promjene u broju zaposlenih /obrazovna struktura

■ 31/12/2010 ■ 31/12/2011

Promjene u broju zaposlenih /starosna struktura

■ 31/12/2010 ■ 31/12/2011

Tokom 2011. godine u Banci su sprovedene aktivnosti u cilju uspostavljanja funkcije upravljanja ljudskim resursima.

Posebna pažnja je usmjerenja na planiranje potreba i sistematičan pristup zapošljavanju. Uveden je novi sistem profesionalne selekcije, kojim se prate najsavremeniji trendovi iz oblasti selekcije kadrova. Počelo se sa analizom postojećih kadrovskih potencijala i pristupilo pregledu i procjeni stanja na području ljudskih resursa u Banci.

Usmjeravanje optimalnog profesionalnog razvoja zaposlenih će ubuduće poduprijeti i usvojeni Minimalni standardi za HRM područje – Banka je u decembru 2011. godine obogatila svoju biblioteku internih akata dokumentom Minimalni standardi za područje upravljanja kadrovima (HRM).

Društvo i okolina

Tokom 2011. godine, NLB Montenegrobanka je nastavila sa aktivnostima kojima nastoji potvrditi svoju poziciju odgovornog člana društvene zajednice, koji doprinosi unapređenju sredine u kojoj posluje.

Ključni segment, u dijelu sponzorstava i donacija, kojima je NLB Montenegrobanka pomogla razvoju lokalne sredine, bili su i dalje usmjereni na aktivnosti koje se tiču zaštite životne sredine, sporta i humanitarnih aktivnosti.

Zaštita životne sredine

Najznačajnije aktivnosti u domenu zaštite životne sredine i tokom 2011. godine bile su se projekta Obradujmo prirodu, kojim se dugoročno razvija saradnja Banke sa Nacionalnim parkovima Crne Gore, kroz izdvajanje 0,1% od transakcije Visa Elektron karticama sa motivima nacionalnih parkova.

U 2011. godini Banka je uspjela obnoviti prvu edukativnu stazu Lipovik u Nacionalnom parku Skadarsko jezero. Važnost podrške projektu se ogleda kroz nepostojanje staze ovog tipa u Crnoj Gori. S obizrom na činjenicu da se Nacionalni parkovi brzo razvijaju i postaju sve važniji faktor, kako u edukativnim programima obrazovnih institucija, tako i kao turističke destinacije, potreba za uspostavljanjem ovakvih instalacija sve je veća, sa ciljem praktičnog usvajanja znanja u prirodnom ambijentu, edukacije o zaštiti životne sredine, podizanja svijesti o ekološkim pitanjima i bogatstvu ekosistema. Popularizacija projekta se vrši kroz saradnju sa obrazovnim institucijama, i kod djece, koja u budućnosti treba da brinu o očuvanju prirode.

Sport

NLB Montenegrobanka je u 2011. godini zaključila sponzorstvo velikog regionalnog sportskog projekta NLB Liga, koji je ostvario

zapažene rezultate u razvoju košarke tokom petogodišnjeg sponzorskog perioda. Imajući u vidu i dalje unapređenje ovog sporta, NLB Montenegrobanka je nastavila da podržava lokalni Košarkaški klub Budućnost, koji je bio član regionalnog NLB Liga takmičenja.

Pored košarke, sponzorstvo nacionalne fudbalske reprezentacije predstavljalo je posebnu podršku u godini kada je reprezentacija uspjela da ostvari plasman u baražu Evropskog prvenstva u fudbalu. Podrška je bila vidljiva i kod sponzorstva tenskih klubova, kao i važnih lokalnih teniskih turnira.

Svakako, podrška nije izostala ni u promovisanju festivala zdravih stilova života, ali i sportova i aktivnosti kakvo je kiting koje ima sve više poklonika u Crnoj Gori, a značajno doprinosi njenoj turističkoj valorizaciji i prepoznatljivosti.

Humanost

Kao i ranijih godina, NLB Montenegrobanka je i tokom 2011. godine pomogla više institucija i dogadaja, koje su u stalnoj potrebi za unapređenjem svojih usluga, a koje rade za one kojima je pomoći najpotrebni.

Među mnogobrojnim donacijama NLB Montenegrobanke, jedna od njih zavređuje posebnu pažnju, a to je značajna donacija sredstava nakon velike nepogode izazvane poplavama, sa ciljem da se svima koji su ostali bez svojih domova obezbijedi da u što kraćem roku dobiju materijalna sredstva da obnove uništenu imovinu.

Krajem 2011. godine zaposleni u NLB Montenegro banci su donirali krv nacionalnom transfuziološkom odjeljenju, a obezbijedena su i značajna sredstva za kupovinu jednog od nedostajućih aparata za nacionalni klinski centar, koji pruža medicinsku pomoć svim građanima Crne Gore.

Izvještaj nezavisnog revizora u skraćenom obliku

Izvještaj revizora	61
Bilans uspjeha	62
Bilans stanja	63
Izvještaj o promjenama na kapitalu	64
Izvještaj o novčanim tokovima	65

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA

Izvještaj u skraćenom obliku

(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

**IZVJEŠTAJ U SKRAĆENOM OBLIKU SASTOJI SE OD IZVJEŠTAJA REVIZORA
AKCIONARIMA NLB MONTENEGROBANKE, A.D. PODGORICA, BILANSA
USPJEHA, BILANSA STANJA, IZVJEŠTAJA O PROMJENAMA NA KAPITALU I
IZVJEŠTAJA O NOVČANIM TOKOVIMA.**

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica (u daljem tekstu "Banka") koji uključuju bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2011. godine i bilans uspeha, izveštaj o promjenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu završenu na taj dan, pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, propisima Centralne Banke Crne Gore i Napomenom 2 uz ove finansijske izveštaje, kao i za interne kontrole za koje rukovodstvo smatra da su neophodne za sastavljanje finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje nastalo usled pronevere ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima. Reviziju finansijskih izveštaja izvršili smo u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi zahtevaju da postupamo u skladu sa načelima profesionalne etike i da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uverenje da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje.

Revizija podrazumeva primenu postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjuvajima sadržanim u finansijskim izveštajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosudjivanja, uključujući procenu rizika od nastanka materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izveštajima, nastalog usled pronevere ili greške. Pri proceni ovih rizika revizor ceni interne kontrole relevantne za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja Banke u cilju izbora adekvatnih revizorskih postupaka u datim okolnostima, a ne za potrebe izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola Banke. Revizija takođe obuhvata ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocenu opštег prikaza finansijskih izveštaja.

Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijski položaj NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica sa stanjem na dan 31. decembra 2011. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, propisima Centralne Banke Crne Gore i Napomenom 2 uz ove finansijske izveštaje.

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Podgorica

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Podgorica

Beograd, 11. april 2012. godine

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Rimski trg 50, Poslovni Centar Kruševac, 20000 Podgorica, Crna Gora
T: +382 20 234 352, F: +382 20 234 324, www.pwc.rs

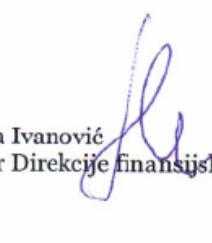
NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
 Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2011. godine
 (svi iznosi su izraženi u ooo EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

BILANS USPJEHA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2011. GODINE

	Napomena	2011	2010
Prihodi od kamata	2.4.3	39.118	36.685
Rashodi kamata	2.4.3	(17.771)	(18.715)
Neto prihodi od kamata		21.347	17.970
Troškovi za gubitke po bilansnim i vanbilansnim plasmanima	2.6.2.21.4	(14.519)	(12.318)
Neto prihodi		6.828	5.652
Prihodi od naknada	2.4.5	10.712	10.390
Rashodi naknada	2.4.5	(4.168)	(3.901)
Neto prihodi od naknada		6.544	6.489
Neto prihodi od kamata i naknada		13.372	12.141
Operativni prihodi	6	1.433	1.969
Opšti i ostali troškovi	7	(14.452)	(13.369)
Neto (rashodi)/prihodi prije poreza na dobit		353	741
Porezi i doprinosi iz dobitka	2.7.8	(52)	(89)
Neto (gubitak)/dubitak		301	652
Zarada po akciji / u EUR	2.8	0.130	0.341

U Podgorici,
 05. aprila 2012. godine

Potpisano u ime Banke:

Svetlana Ivanović
 Direktor Direkcije finansijskog upravljanja

Anton Ribnikar
 Glavni izvršni direktor

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
 Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2011. godine
 (svi iznosi su izraženi u ooo EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2011. GODINE

	Napomena	2011	2010
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	2.9.9	87.049	73.382
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.10.10	18.625	16.864
Krediti i poslovi lizinga	2.12.11	428.737	435.521
Minus: Rezerve za kreditne gubitke	2.6.17	(22.052)	(19.600)
Neto krediti	11	406.685	415.921
Faktoring i forfeting	12	1.067	5.261
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	2.13.13	5.231	5.306
Stečena aktiva	2.14.14	128	165
Ulaganja u kapital drugih pravnih lica	2.15.15	383	301
Ostala aktiva	2.12,2.16,16	6.991	8.645
Minus: Rezerva za potencijalne gubitke na ostalu aktivu	2.6.17	(413)	(2.368)
Ukupna aktiva		525.746	523.477
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti	18	376.246	367.945
Obaveze po osnovu kastodi poslova	1	1	18
Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama	2.17,2.18,19	82.717	88.264
Obaveze prema Vladi	20	4.704	4.806
Derativne finansijske obaveze kao instrument zaštite	2.11,21	441	614
Ostale obaveze	22	10.308	10.561
Rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima	2.6,2.21,17	2.359	2.560
Subordinisani dugovi	23	10.000	10.000
Ukupne obaveze		486.776	484.768
Kapital			
Akcijski kapital	2.19,24	12.925	12.925
Emisiona premija	24	7.146	7.146
Ostali kapital	24	5.664	5.704
Nerasporedjena dobit	24	13.235	12.934
Ukupan kapital		38.970	38.709
Ukupna pasiva		525.746	523.477

U Podgorici,
 05. aprila 2012. godine

Svetlana Ivanović
 Direktor Direkcije finansijskog upravljanja

Potpisano u ime Banke:
 Anton Ribnikar
 Glavni izvršni direktor

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
 Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2011. godine
 (svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

	Akcijski kapital	Emisiona premija kapitala	Rezerve na dobit	Neraspoređeni rezervi	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2010.	9.524	7.146	5.757	13.683	36.110
Emisija akcija	3.401	-	-	-	3.401
Troškovi emisije	-	-	(11)	-	(11)
Raspodjela dobiti – kapital.dividende	-	-	-	(1.401)	(1.401)
Efekti promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	(42)	-	(42)
Rezultat tekućeg perioda	-	-	-	652	652
Stanje na dan 31.12.2010.	12.925	7.146	5.704	12.934	38.709
Efekti promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	(40)	-	(40)
Rezultat tekućeg perioda	-	-	-	301	301
Stanje na dan 31.12.2011.	12.925	7.146	5.664	13.235	38.970

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
 Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2011. godine
 (svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U NOVČANIM TOKOVIMA

	2011	2010
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi od kamata i naknada	50.151	46.231
Odlivi po osnovu plaćenih kamata i provizija	(21.061)	(22.585)
Odlivi po osnovu zarada i troškova	(12.721)	(11.860)
Prilivi od dividendi	5	-
Prilivi od ostalih prihoda	1.207	1.973
Priliv iz poslovanja prije promjena na poslovnim sredstvima	17.581	13.759
<i>(Povećanje) smanjenje na poslovnim sredstvima</i>		
Neto povećanje potraživanja po kreditima	(3.439)	(23.931)
Kratkoročna sredstva	332	943
<i>Povećanje (smanjenje) poslovnih obaveza</i>		
Neto povećanje obaveza po depozitima	8.289	10.803
Neto povećanje (smanjenje) u ostalim obavezama	(951)	221
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti prije poreza na dobit	21.812	1.795
Odliv gotovine po osnovu poreza na dobit	(27)	-
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	21.785	1.795
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Otuđenje osnovnih sredstava	74	13
Kupovina hartija od vrijednosti kojima se ne trguje	(1.443)	(3.125)
Kupovina postrojenja i opreme	(1.083)	(1.099)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja	(2.452)	(4.211)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Odliv po osnovu dugoročnog kredita	(5.654)	(4.840)
Priliv po osnovu subordinisanog duga	-	5.000
Odliv po osnovu emisije obveznica	-	(3.006)
Plaćene dividende	-	(1.042)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(5.654)	(3.888)
Neto priliv/(odliv) gotovine i gotovinskih ekvivalenta	13.679	(6.304)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda		
(Napomena 9)	73.382	79.851
Učinci od promjene kursa razmijene	(12)	(165)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda		
(Napomena 9)	87.049	73.382

Consolidated Financial
statements prepared in
accordance with
International Financial
Reporting Standards

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

To the Shareholders and Board of Directors of NLB Montenegrobanka a.d. Podgorica

We have audited the accompanying consolidated financial statements of NLB Montenegrobanka a.d. Podgorica and its subsidiary (the "Bank") which comprise the consolidated statement of financial position as of 31 December 2011 and the consolidated statements of comprehensive income, statement of changes in equity, cash flow statement for the year then ended, a summary of significant accounting policies and other explanatory notes.

Management's Responsibility for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these consolidated financial statements in accordance with International Financial Reporting Standards, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of consolidated financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these consolidated financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Those Standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the consolidated financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the consolidated financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the Bank's preparation and fair presentation of the consolidated financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the consolidated financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Opinion

In our opinion, the accompanying consolidated financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of NLB Montenegrobanka a.d. Podgorica as of 31 December 2011, and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with International Financial Reporting Standards.

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Podgorica
PricewaterhouseCoopers d.o.o., Podgorica
Podgorica, 16 May 2012

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Business Center Krusevac, 50 Rimski Trg St., 20000 Podgorica, Montenegro
T: +382 20 234 352, F: +382 20 234 324, www.pwc.rs

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Consolidated financial statements for the year ended 31 December 2011
(All amounts in thousand EUR unless otherwise stated)

CONSOLIDATED STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2011

	Note	2011	2010
Interest income	7	41,068	38,655
Interest expenses	7	(18,019)	(18,783)
Net interest income		23,049	19,872
Dividend income		-	5
Fee and commission income	8	8,700	8,133
Fee and commission expense	8	(3,913)	(3,610)
Net fee and commission income		4,787	4,523
Gains less losses from financial instruments held for trading	9	901	1,300
Foreign exchange translation gains less losses	10	(12)	(165)
Other operating income	11	500	796
Personnel expenses	12	(7,636)	(6,962)
Operating lease expenses		(1,511)	(1,396)
Depreciation and amortisation	13	(1,584)	(1,546)
Other operating expenses	14	(3,707)	(3,494)
Provision for other liabilities and charges	15	1,115	(1,917)
Impairment charge	16	(14,606)	(9,989)
Profit before income tax		1,301	1,022
Income tax expenses	17	(133)	(103)
Profit for the year		1,168	919
Other comprehensive income, net of income tax			
Fair value reserve (available-for-sale investments)			
Net change in fair value	20, 33	(40)	(42)
Other comprehensive income for the period, net of income tax		(40)	(42)
Total comprehensive income for the period		1,128	877
Profit attributable to:			
Owners of the parent		1,161	912
Non-controlling interest		7	7
Profit for the period		1,168	919
Total comprehensive income attributable to:			
Owners of the parent		1,121	870
Non-controlling interest		7	7
Total comprehensive income for the period		1,128	877
Basic and diluted earnings per share (in EUR)	18	0.500	0.429

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
 Consolidated financial statements for the year ended 31 December 2011
 (All amounts in thousand EUR unless otherwise stated)

**CONSOLIDATED STATEMENT OF FINANCIAL POSITION
 AS AT 31 DECEMBER 2011**

	Note	2011	2010
Assets			
Cash and balances with Central bank	19	54,497	44,487
Financial assets available for sale	20	18,880	17,037
Loans and advances to banks	21	32,485	28,844
Loans and advances to customers	22	415,072	427,814
Property and equipment	23	5,269	5,344
Intangible assets	24	1,093	794
Other assets	25	1,288	1,694
Total assets		528,584	526,014
Liabilities			
Derivative liabilities held for risk management	26	441	614
Deposits from banks	27	753	671
Due to customers	27	378,085	369,302
Borrowings from banks	27	61,406	58,685
Borrowings from other customers	27	22,185	30,320
Debt securities issued	28	4,021	4,014
Subordinated liabilities	29	9,938	9,923
Provisions	30	1,934	2,990
Deferred tax liabilities	31	634	581
Current tax liability		76	26
Other liabilities	32	3,451	4,356
Total liabilities		482,924	481,482
Capital and reserves attributable to owners of parent			
Share capital and share premium	33	20,071	20,071
Retained earnings	33	19,784	18,623
Reserves	33	5,664	5,704
		45,519	44,398
Non-controlling interest	33	141	134
Total equity		45,660	44,532
Total equity and liabilities		528,584	526,014

Podgorica 14 May, 2012
 On behalf of the Bank:

Svetlana Ivanović
 Director of Finance and Accounting

Anton Rilnikar
 Chief Executive Officer

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
 Consolidated financial statements for the year ended 31 December 2011
 (All amounts in thousand EUR unless otherwise stated)

CONSOLIDATED STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY

	Share capital	Share premium	Revaluation reserves	Profit reserves	Retained earnings	Total	Non-controlling interest	Total equity
Balance as at 1 January 2010	9,524	7,146	87	5,670	19,112	41,539	127	41,666
Total comprehensive income of the period								
Profit	-	-	-	-	-	912	912	7 919
Other comprehensive income, net of income tax								
Fair value reserve (available-for-sale investments)	-	-	-	-	-	-	-	-
Net change in fair value	-	-	(42)	-	-	(42)	-	(42)
Total other comprehensive income	-	-	(42)	-	-	(42)	-	(42)
Total comprehensive income for the period	-	-	(42)	-	912	870	7	877
Transactions with owners, recorded directly in equity								
Contributions by and contributions to owners								
Increase of share capital – debt to equity swap	2,000	-	-	-	-	2,000	-	2,000
Dividends to equity holders through bonus issue	1,401	-	-	-	(1,401)	-	-	-
Increase of share capital	-	-	-	-	(11)	-	(11)	(11)
Total contributions by and distributions to owners	3,401	-	-	(11)	(1,401)	1,989	-	1,989
Balance as at 31 December 2010	12,925	7,146	45	5,659	18,623	44,398	134	44,532
CONSOLIDATED STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY (continued)								
	Share capital	Share premium	Revaluation reserves	Profit reserves	Retained earnings	Total	Non-controlling interest	Total equity
Balance as at 1 January 2011	12,925	7,146	45	5,659	18,623	44,398	134	44,532
Total comprehensive income of the period								
Profit	-	-	-	-	-	1,161	1,161	7 1,168
Other comprehensive income, net of income tax								
Fair value reserve (available-for-sale investments)	-	-	-	-	-	-	-	-
Net change in fair value	-	-	(40)	-	-	(40)	-	(40)
Total other comprehensive income	-	-	(40)	-	-	(40)	-	(40)
Total comprehensive income for the period	-	-	(40)	-	1,161	1,121	7	1,128
Transactions with owners, recorded directly in equity								
Contributions by and contributions to owners								
Total contributions by and distributions to owners	-	-	-	-	-	-	-	-
Balance as at 31 December 2011	12,925	7,146	5	5,659	19,784	45,519	141	45,660

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
 Consolidated financial statements for the year ended 31 December 2011
(All amounts in thousand EUR unless otherwise stated)

**CONSOLIDATED STATEMENT OF CASH FLOWS
 FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2011**

	2011	2010
CASH FLOWS FROM OPERATING ACTIVITIES		
Interest received	41,301	38,109
Interest paid	(17,166)	(18,461)
Commission received	8,868	8,235
Commission paid	(3,882)	(3,763)
Net trading income	930	1,181
Payments to employees and suppliers	(12,569)	(11,471)
Other income	269	784
Other expenses	(154)	(373)
Dividends received	5	-
Cash flows from operating activities before changes in operating assets and liabilities	17,602	14,241
(Increase) in operating assets	(5,237)	(27,264)
Net decrease of obligatory reserve	(667)	-
Net (increase) in financial assets available for sale	(1,443)	(3,125)
Net (increase) in loans and advances	(3,329)	(24,199)
Net decrease in other assets	202	60
Increase in operating liabilities	821	6,836
Net increase in deposits and borrowings at amortized cost	1,772	6,362
Net increase/(decrease) in other liabilities	(951)	474
Cash flow from operating activities	13,186	(6,187)
Income tax paid	(27)	-
Net cash flow from operating activities	13,159	(6,187)
CASH FLOWS FROM INVESTING ACTIVITIES		
Receipts from investing activities	74	13
Proceeds from sale of property and equipment	74	13
Payments from investing activities	(1,083)	(1,090)
Purchase of property and equipment	(581)	(894)
Purchase of intangible asset	(502)	(196)
Net cash flow from investing activities	(1,009)	(1,077)
CASH FLOW FROM FINANCING ACTIVITIES		
Proceeds from financing activities	-	9,000
Proceeds from subordinated liabilities	-	5,000
Proceeds from share issue	-	-
Issued debt securities	-	4,000
Payments from financing activities	-	(8,042)
Dividends paid	-	(1,042)
Repaid debt securities	-	(7,000)
Net cash flow from financing activities	-	958
Effects of exchange rate changes on cash and cash equivalents	834	(166)
Net (decrease) /increase of cash and cash equivalents	12,150	(6,472)
Cash and cash equivalents at beginning of year	65,286	71,758
Cash and Cash equivalents at end of year (Note 19)	78,270	65,286

NLB Montenegrubanka ad Podgorica, Stanka Dragojevića 46, Podgorica, Crna Gora
 T: +382 20 402 000; Fax: +382 20 402 212; E-pošta: info@nlb.me
 Internet: www.nlb.me; SWIFT: MNBAMEPG